

**OROSHÁZA
GAZDASÁGFEJLESZTÉSI
PROGRAMJA
(2011-2015)**

Elfogadva a Kt. sz. határozattal

Tartalomjegyzék

Tárgy: Orosháza gazdaságfejlesztési programja
(2011-2015)

<i>A programalkotás célja</i>	3. o.
<i>I. A város gazdaságpolitikája</i>	4. o.
<i>II. Fejlesztési beruházások</i>	7. o.
1. Az intézményhálózati fejlesztések	7. o.
2. A komplex turizmusfejlesztés	11. o.
3. Az Ipari Park	14. o.
4. Lakásépítés	14. o.
5. A hálózatos műszaki infrastruktúra fejlesztése	16. o.
➤ A 47-es főút elkerülő szakasza	16. o.
➤ A települési önkormányzati úthálózat	16. o.
➤ Közlekedésfejlesztési Program	16. o.
➤ Ivóvíz minőség és ellátásjavító program	17. o.
➤ A szennyvízcsatorna hálózat bővítése és a tisztító telep rekonstrukciója	20. o.
➤ A városközpont rekonstrukciója	21. o.
<i>III. Környezetvédelem</i>	23. o.
<i>IV. Városüzemeltetés</i>	29. o.
➤ A városüzemeltetési politika	29. o.
➤ A városüzemeltetés feladatai	29. o.
➤ Energiagazdálkodás	30. o.
<i>V. Az agrárszféra fejlesztésével kapcsolatos feladatok</i>	32. o.
<i>VI. Humánszféra fejlesztése</i>	33. o.
➤ Oktatás	34. o.
➤ Közművelődés	37. o.
➤ Sport	38. o.
<i>VII. Szociálpolitika és egészségügy</i>	42. o.
<i>VIII. Hivatali (közigazgatási) tevékenység</i>	46. o.
<i>IX. Pályázási lehetőségek</i>	46. o.
<i>Összegzés</i>	47. o.
<i>Mellékletek</i>	49. o.

OROSHÁZA GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2011-2015)

A programalkotás célja:

A gazdaságfejlesztési program elkészítésének alapja a város jelenlegi helyzetének pontos felmérése. Pontosán meg kell határozni azokat az erősségeket, gyengeségeket, melyek a fejlesztések húzóerői illetve gátjai.

Fejlesztési célként célszerű olyan feladatokat megjelölni, melyek az országos politika által is preferáltak, hiszen vélhetően e célok megvalósításához nyerhetők el támogatások. (Törekedni kell a pályázati források minél nagyobb arányú megszerzésére.) Ezen prioritások az Új Széchenyi Tervből olvashatók ki.

Meg kell határozni továbbá azokat a fejlesztési területeket is, melynek jelenlegi állapota azonnali beavatkozást igényel. Továbbá vonzóbbá kell tenni a várost a befektetők számára is, mert az egyik módja a munkahelyteremtés megvalósításának.

A gazdasági program és a településfejlesztési koncepció kölcsönösen hatással van a másikra, így azok célkitűzéseit össze kell hangolni.

A felülvizsgálat alatt álló településfejlesztési koncepció kiemelten kezeli a következő témaköröket:

- a város népességmegtartó képességének erősítését
- a város gazdasági fejlesztését, a munkahelyteremtést, a megélhetés feltételeinek hosszú távú biztosítását
- turizmus fejlesztését
- humánerőforrás fejlesztését
- városszerkezet fejlesztését
- a környezet védelmét és fejlesztését, a környezetminőség hosszú távú fenntartását és javítását, a város élhetőségének fokozását.

Ezen fejlesztési irányok tükrében vizsgáltuk feladatként megjelölt fejlesztési beruházások megvalósítására vonatkozó elképzeléseket figyelembe véve az Új Széchenyi Terv stratégiai céljait. E célok a talpraállás, megújulás és felemelkedés érdekében a következők:

- Magyarország versenyképességének javítása
- új munkahelyek teremtése.

I. A város gazdaságpolitikája

Az államháztartási háttér

A Kormány hosszú távú gazdaságpolitikájának célja változatlanul a modernizáció, az európai átlaghoz történő felzárkózás. A stratégia részeként a kormányzat három összefüggő feladatot határozott meg:

- a gazdaság növekedésének beindítása,
- a foglalkoztatás növelése,
- a költségvetés egyensúlyának biztosítása.

A következő évekre meghatározott gazdaságpolitikában kiemelt fontosságot kap a vállalkozások serkentése és a versenyképesség növelése, különösen a kis- és középvállalkozások esetében. Ezek megvalósítása érdekében az állami ösztönzők minél hatékonyabb kihasználása szükséges. Ugyancsak hangsúlyos a munkahelyteremtés kérdése, melyben közel egymillió új munkahely létrejöttét célozzák 10 éven belül.

A Kormány az államháztartás egyensúlyát az állam által vállalt feladatok áttekintésével, a közszféra hatékonyabb működésével, a bürokrácia mérséklésével kívánja megteremteni. A jövedelempolitika célja, hogy a gazdaság versenyképességének megőrzése és erősítése a reálbérek növekedése mellett valósuljon meg.

A város gazdasági programjának pénzügyi alapjai

Önkormányzatunknak a kötelező és önként vállalt (SZMSZ 15/2010. (X.22.) önkormányzati rendelet 6. §) feladatai ellátásához, valamint fejlesztési elképzelései megvalósításához a szükséges pénzügyi alapok előteremtése érdekében fontos áttekinteni a külső és belső lehetőségeit.

Az önkormányzatoknak a szűkülő költségvetési forrásokhoz alkalmazkodva felül kell vizsgálniuk a kötelező és az önként vállalt feladataikat. A feladatok ésszerű végrehajtása, racionalizálása ennek egyik eszköze. Előfordulhat, hogy néhány önként vállalt feladatot átmenetileg szüneteltetni kell, azonban, ha javul a költségvetés egyensúlya, akkor azok újra vállalhatók lesznek. A város fejlődésével azonban együtt járhat újabb feladatok felvállalása is (pl.: körzetközponti szerep a közigazgatási feladatokban – egyablakos ügyintézés, járási feladatok).

A működési bevételek biztosítják a költségvetés forrásainak 8 % körüli arányát. Ezen belül az intézményi saját bevételek nagyságát leginkább a térítési díjak határozzák meg. A díjakból származó bevételeknek számítása a folyton változó szabályozás miatt nehezen határozható meg. E bevételek körébe tartoznak a bérleti díjak is. A bérleti díjknál jelentős bővüléssel nem számolhatunk, mivel a bérbe adható ingatlanok száma korlátozott.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a finanszírozási feltételek kialakításakor a központi költségvetés növekvő mértékben veszi figyelembe az önkormányzatok saját bevételeit. Az emiatt csökkenő állami támogatások mellett új feladatok végrehajtása jelenik meg az önkormányzatoknál, azonban a feladatbővülés nem jár együtt finanszírozási többlettel. A normatív állami

hozzájárulások évek óta nem tartalmaznak dologi automatizmust. Az átengedett személyi jövedelemadó összegében jelentős változással nem lehet számolni az adókulcsok csökkenése következtében. Az átengedett SZJA kiegészítés az adócrö-képesség függvénye, a kiegészítési korlát évenkénti változása miatt a többéves prognosztizálást megnehezíti.

A városunkban működő gazdasági társaságok nagymértékben hozzájárulnak a helyi adóbevételek realizálásához. A jövőben a kereskedelmi tevékenység és az idegenforgalom bővülésével és a meglévő gazdasági társaságok kiegyensúlyozottabb tevékenysége várható.

Kiemelten kell foglalkozni a **vagyongazdálkodással**, mivel a különféle vagyontárgyak (elsősorban az ingatlanok) a településfejlesztésben nagyságrendileg is eltérő jelentőségűek lehetnek, mindamellett, hogy elidegenítési lehetőségük, fejlesztésbe (vállalkozásba) vonásuk törvényileg szabályozott besorolási státuszuktól is függő. Ezért is ki kell jelölni az ún. stratégiai jelentőségű, fejlesztésbe vonható ingatlanokat, hogy megfelelő értéken lehessenek kezelhetők és így hatékonyan válhassanak fejlesztési tényezőkké.

Fejlesztési forrásainkat a korábbi években jelentős mértékben pályázati úton elnyert forrásokkal biztosítottuk, és ezt a gyakorlatot kell folytatni a továbbiakban is. Ki kell használni az önerő alapú támogatási lehetőségeket, de a célok megvalósításához szükséges a vállalkozói szféra bevonása is.

A település adó- és befektetés-támogatási politikájának célkitűzései

Helyi adópolitika

A helyi adóztatás lényege, hogy a lakosság és a vállalkozások valamilyen mértékben hozzájáruljanak a város fenntartásához, működéséhez és fejlesztéséhez.

A működési jellegű kiadások fedezetére a kommunális és a vagyoni típusú (pl.: gépjármű, építmény) adók rendelkezhetők közvetlenül, míg az iparüzési adó jelentős részben fejlesztési célokat is finanszíroz városunkban. Az idegenforgalmi adó összegét az idegenforgalom további fejlesztésére szánta a törvényalkotó, de ez a bevétel a város költségvetésében elenyésző mértékű, ezért az állam a befolyt bevétel összegének másfélszeresét folyósítja támogatásként a források bővítése céljából.

Mivel a mindenkori állami költségvetés eleve számol bizonyos mértékű helyi adóbevétel realizálásával, ezért ennek megfelelően finanszírozza a város kötelező feladatainak ellátását. Ezt közvetlenül az állami támogatások és hozzájárulások folyósításával, ill. közvetetten a központi adók (teljes vagy részbeni) átengedésével éri el.

Az adópolitika legfőbb célja fentiek értelmében jelenleg a bevételek maximalizálása, korlátozó szempontja a lakosság és a vállalkozások teherbíró és érdekérvényesítő képessége.

Befektetés-támogatási politika

Az önkormányzatok számára szűk a lehetőségek palettája a helyi befektetés-támogatási politika értékelhető alakításában. Ennek alapján kicsi a mozgástér önkormányzatunk számára is mind a jogszabályi, mind a finanszírozási oldalról nézve.

Direkt módon nem, vagy csak kevésbé érzékelhető az önkormányzat szerepvállalása. Közvetett formában van némi lehetőség a befektetések támogatására részben a településfejlesztés elemei, részben az egyes városi beruházások adta lehetőségek alapján.

A Széchenyi program által nyújtott lehetőségek kihasználása mind az önkormányzat, mind a vállalkozási szféra számára kiemelt hangsúlyt kell, hogy jelentsen, mivel a pályázatok és támogatások segítségével a gazdasági fellendülés helyi szinten is megindulhat.

Fentiek alapján az Önkormányzatnak a helyi befektetés ösztönzés érdekében hatékony együttműködés kialakítását kell szorgalmaznia az ITD Hungary Zrt-vel. A Társaság a korábbi évek során kiépített, az államigazgatáshoz és a piaci szereplőkhöz fűződő formális és informális kapcsolataival, a megszerzett gazdasági és piaci ismereteivel egyedülálló szolgáltatást nyújtott elsősorban a kis- és középvállalkozások, valamint a külföldi befektetők számára.

A város gazdasági programjának főbb működési célú feladatai

- a működtetési, üzemeltetési feladatok végrehajtása pénzügyileg kiegyensúlyozott legyen,
- pályázati forrásokból megvalósuló fejlesztések terén kiemelten törekedni kell arra, hogy a saját forrás aránya minél alacsonyabb szinten maradjon,
- az önkormányzati közszolgáltatások színvonalának javítását szolgáló beruházások kerüljenek megvalósításra,
- az európai uniós fejlesztési források minél nagyobb mértékű elnyerése és hatékonyabb felhasználása,
- a közoktatásban a korszerűbb taneszközök, felszerelések beszerzése és az informatikai rendszer további fejlesztése fontos feladat,
- a takarékosabb működtetés érdekében racionális strukturális és munkaszervezési döntések meghozatala és folyamatos végrehajtása.

Orosháza Város Önkormányzatának gazdaságpolitikája a kormányzat gazdaságpolitikáját alapul véve került kialakításra. A gazdaság teljesítőképessége a globális világgazdasági válság hatásainak fokozatos kifutása és a kormányzat új, növekedésorientált gazdaságpolitikája révén várhatóan kedvező irányba fordul.

A kötelező és vállalt feladatok ellátása során törekedni kell a működési költségek minimalizálására. Törekedni kell arra, hogy a már folyamatban lévő beruházások sikeresen befejeződjenek, majd ezek után olyan projektekre kellene hangsúlyt fektetni, melyek belátható időn belül megtérülnek és munkahelyet biztosíthatnak.

Az Új Széchenyi Terv gazdaságélénkítő pályázatait legfőképpen a kis- és középvállalkozásokat célozzák meg. Ezért célszerű lenne egy információs iroda felállítása Orosházán, ahol a vállalkozók megismerhetnék a pályázatok által nyújtott lehetőségeket, valamint a tényleges finanszírozási megoldásokat kínáló programcsomagokat, mely a helyi vállalkozásokat segítené a pályázatok megvalósításában.

II. Fejlesztési beruházások

A településfejlesztés fő irányai az átdolgozás alatt lévő városi településfejlesztési koncepcióban (2011) nyertek meghatározást.

A beruházási és fejlesztési prioritások

Önkormányzatunk 2011. évi költségvetési koncepciója közel azt az irányvonalat képezi le prioritásaiban, melyeket 2015-ig tervezünk.

Első helyen természetesen az intézményhálózat és a városüzemeltetés működési költségeinek biztosításain túl - a folyamatban lévő (megkezdett) beruházások folytatása ill. befejezése forrásainak biztosítása áll.

Az utóbbiak között találhatók azok a beruházások, melyek egyenként is vezető helyet foglalnak el a prioritási listán, ezek az alábbiak:

- Orosháza Város Szennyvízesatornázása, és a szennyvíztisztító telep rekonstrukciója,
- Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program Gyopárosfürdő fejlesztése,
- az intézményhálózat fejlesztése (oktatási-művelődés, szociális- és egészségügyi),
- az Orosházi Ipari Park további betelepítési- és fejlesztési feladatai (munkahelyteremtés),
- a városközpont rehabilitációja,
- a közműves infrastruktúra és a városi út- és járda építés átfogó fejlesztése,
- a szociális bérlet építés (pályázati forrás esetén!),
- Panelprogram,
- Megújuló energiahordozók rendszerbe állítása az Új Széchenyi terv alapján KEOP-os pályázatok.

A prioritások között szerepelnek még:

- A Déli elkerülő út megvalósításának az ügye,
- a repülőtér hasznosítási feladatai.

A továbbiakban ismertetjük azokat a programokat, melyek a gazdaságfejlesztés materiális alapjainak megteremtésében közvetlenül nyilvánulnak meg és többnyire meghatározható költségfordításokat igényelnek.

1. Az intézményhálózati fejlesztések

Fenntartásának és működtetésének költségeit jelentősen befolyásolja az ingatlanok állapota, továbbá az, hogy mennyire felcúsznak meg a gazdaságos és korszerű üzemeltetés követelményeinek. Egy teljes körű *épületdiagnosztikai adatbázis* elkészítésével – melyből az energetikai szakági felmérést már elvégeztük – segítve ezt a feladatcsomagot a jövőben a költségvetés készítés alkalmával majd jobban meg tudjuk ítélni. Az már e nélkül is egyértelmű megállapítást nyert, hogy az éves saját erős felújítási ráfordításokkal nem biztosítható az épületek megfelelő állaga, de az avulást és a jelentős értékvesztést sem lehet elkerülni, tehát a megoldás kulcsát a központi források pályázatos elnyerése képezheti.

Ezért szükség van alaposan átgondolt *fejlesztési stratégiára* és színvonalas rekonstrukciós *tervállományra*, melyek a pályázatokhoz időben és kimerítően rendelkezésre állnak. Ez a megalapozott készlet rugalmas alkalmazkodást nyújthat a pályázatos részvételhez, melynek eredményeképpen a nagy számok törvénye alapján nagyobb lehet az eredményesség is! Mindezekhez tehát előre kell lépni a *fejlesztési tervek* elkészítésével, melyre ugyancsak fedezetet kell biztosítani.

Ebben a feladatkörben az intézményhálózat funkciókhoz és igényekhez igazított átstrukturálásán (összevonás – megszüntetés) túlmenően jelentkeznek bővítési feladatok is, úgy mint például az idősek ellátásában az idősek otthona, illetve nyugdíjasház.

Kiemelten kezelendő feladatok:

Városháza

A városháza jelenlegi fűtési rendszere igen elavult, a kazánok hatásfoka 60 % körüli. Nincsen lehetőség strang-, és helyiséghőmérséklet-szabályozásra (strangszabályozóval, termofejes radiátorszelepekkel) sem. Megtörtént a Hivatal 264/2008. (XI. 6.) Korm. rendelet szerinti kötelező energetikai vizsgálata, amely alapján a főépület energiafogyasztása 219,2 %. 2010-ben közel 53000 m³ földgáz fogyott, amelynek akár fele megtakarítható lehetne (közel 3.800.000,- Ft). A megtakarításhoz energetikai fejlesztés, energetikai racionalizálás szükséges. Törekedni kell a fűtési rendszer energiatakarékos szemléletű rekonstrukciójára, a hőszigetelésre, nyílászárók cseréjére, valamint a megújuló energiaforrások használatára (geotermikus energia, HMV előállítás napkollektorral). A megújuló energiákkal (geotermikus- és napenergia) további megtakarítások racionalizálhatók.

A villamosenergia-rendszer rendkívül elavult, nem képes kiszolgálni a Hivatal jelenlegi villamosenergia igényeit. Az intézmény elosztóhálózata túlterhelt, túlmelegedések léphetnek fel. Javasolt a villamosenergia-rendszer mielőbbi rekonstrukciója, valamint a fényforrások energiatakarékos szemléletű cseréje.

Pályázati lehetőségek:

Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program

- KEOP-2011-4.9.0 Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva
 - A1) hőszigetelés, külső nyílászáró csere, hővisszanyerő szellőzés
 - A2) Fűtési és HMV korszerűsítés (kazáncsere, strang-szabályozás, termo-szelep)
 - A3) energiatakarékos fényforrások cseréje
 - B1) Napkollektoros HMV rendszer
 - B3) Geotermikus erőmű
 - B4) Hőszivattyú
- KEOP-2011-4.7.0 Geotermikus alapú hő- ill. villamosenergia-termelő projektek előkészítési és projektfejlesztési tevékenységének támogatása.
- KEOP-2011-4.2.0-A Helyi hő, hűtési és villamos energia igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal
 - 1) Fűtési rásegítés hőszivattyús rendszerrel
 - 2) HMV előállítása hőszivattyúval, napkollektorral

Tűzoltó laktanya, energetikai fejlesztés

A még nem korszerűsített laktanyában törekedni kell a fűtési rendszer energiatakarékos szemléletű rekonstrukciójára (kazáncsere történt, viszont a radiátorok cseréje-, a termofejes radiátorszelepek beépítése, valamint a strangok hőszigetelése nem történt meg), a hőszigetelésre, nyílászárók cseréjére, valamint a megújuló energiaforrások használatára (geotermikus energia, HMV előállítás napkollektorral). A világítási rendszer rendkívül elavult, jórészt gáztöltésű izzólámpákkal oldják meg, amelynek hatásfoka igen csekély, nagyon magasak az üzemeltetési költségek. Mindenképpen szükséges a világítási rendszer rekonstrukciója, magas hatásfokú világítótestek beépítésével.

Pályázati lehetőségek:

Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program

- KEOP-2011-4.9.0 Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva
 - A1) hőszigetelés, külső nyílászáró csere, hővisszanyerő szellőzés
 - A2) Fűtési és HMV korszerűsítés (kazáncsere, strang-szabályozás, termo-szelep)
 - A3) energiatakarékos fényforrások cseréje
 - B1) Napkollektoros HMV rendszer
 - B3) Geotermikus crömű
 - B4) Hőszivattyú
- KEOP-2011-4.2.0-A Helyi hő, hűtési és villamos energia igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal
 - 1) Fűtési rásegítés hőszivattyús rendszerrel
 - 2) HMV előállítása hőszivattyúval, napkollektorral

Bölcsőde

A jelentkező igények, és az előregedett épület üzemeltetési költségei miatt a Bölcsőde teljes felújítása, bővítése elengedhetetlen. A korábban elutasított pályázatunk dokumentációját aktualizálni kell. A dokumentáció kiterjed a férőhelyek hővítésén kívül a teljes energetikai korszerűsítésre egy modern tálalókonyha kialakítása mellett. Az Új Széchenyi Terv pályázatok energetikai felújítási fejezetei, továbbá a teljes körű akadálymentesítési pályázatok lehetőséget adnak a megvalósításra.

Teréz utcai szociális intézmény (egyéb szociális ellátó intézmények)

A Platan Idősek Otthona, mint bentlakásos intézmény épülete jelenleg is hasznosít napkollektorokon keresztül megújuló energiát a melegvíz ellátási rendszerében. Az épület azonban határoló szerkezeteit tekintve korszerűtlen, energiapazarló. Szükséges az Új Széchenyi Terv pályázatok kihasználásával az épület teljes körű hőszigetelése, a nyílászárók cseréje. A felújításnak ki kellene terjednie a belső korszerűsítésekre, teljes körű akadálymentesítésre is. A pályázatok elnyerésére jó esély van, mivel már működik megújuló energiát hasznosító berendezés, illetve az akadálymentesítés kiemelt cél.

A felújítandó bentlakásos intézmények közé tartozik továbbá az Arany Évek Gondozóház (Kettőssánc tér). A nappali ellátás keretében működő energetikai szempontból is felújításra, korszerűsítésre, teljes körű akadálymentesítésre szoruló intézményeink:

- Gyöngyvirág Idősek Klubja (Székács u.)
- Öregtölgy Idősek Klubja (Iglói út)

- Őszirozsa Idősek Klubja (Lórántffy u.)
- Reménység Idősek Klubja (Kiss E. u.)
- Vadvirág Esélyklub (Okt. 6. u.)
- Családsegítő Szolgálat (Hajnal u.)

Mivel a demográfiai tendencia a népesség elöregedését mutatja egyre nagyobb igény mutatkozik a bentlakásos és nappali szociális intézményekre. A felsorolt intézmények közül a felújítási igény a Teréz utcai épület esetében a legsürgősebb (a pályázati esély is itt a legnagyobb), de ütemezetten a felsorolt intézményeink felújítására (legalább energetikai korszerűsítésére) is sort kell keríteni. A felújítások jelentősen csökkenthetik a fenntartási költségeket. Az Új Széchenyi Terv pályázatok erre lehetőséget adnak.

Oktatási és Közművelődési Intézmények Gondnoksága (Szabadság tér 3.)

Az 1972-ben épült többfunkciós intézmény épületére a 2007-ben elvégzett kazáncserén kívül jelentősebb összeget nem költöttek. Az eltelt évtizedek alatt az épületet az intenzív használat és az időjárás teljesen leamortizálta. A nyugati oldalon a régi faablakokból kicsúsznak az üvegek közvetlen életveszélyt okozva az utcán közlekedőknek. Az ideiglenes intézkedések csak a közvetlen veszélyt képesek elhárítani, az épület teljes körű rekonstrukciója szükségessé vált.

A rekonstrukciós igény kiterjed a külső nyílászárók cseréjére, a határoló szerkezetek hőszigetelésére a lapos tető csapadékvíz szigetelésével együtt, a víz- és csatornarendszer, villany- és informatikai hálózat, fűtőkorszerűsítés felújítására, a teljes körű akadálymentesítésre is. A rekonstrukció nagyságrendje miatt a felújítás itt is csak az Új Széchenyi Terv és akadálymentesítési pályázatok kihasználásával lehetséges pályázati dokumentáció elkészítésével.

Pacsirta u. 8. „Pártok Háza”

A régi épület teljes körű felújítása indokolt. Az elmúlt évi szélviharkár kapcsán végzett vizsgálatok alapján megállapítható, hogy az épület teljes tetőszerkezetét, fémlemez fedését fel kell újítani. Az épület falai felvizesedtek, nyílászárói elkorhadtak, burkolatai cserére szorulnak. A gépészeti rendszerét is teljesen fel kell újítani. Az Új Széchenyi Terv pályázatok kihasználása csak az energetikai korszerűsítéssel együtt lehetséges (határoló szerkezetek hőszigetelése, nyílászárók cseréje).

Liszt Ferenc Művészeti Intézmény

A városképi védelem alatt álló épület is felújításra szorul. A belső korszerűsítések közül kiemelendő az elektromos rendszer felújítása, a burkolatok felújítási igénye. A határoló szerkezetek hőszigetelése a védett homlokzat miatt nehézkes, de van rá kialakult technológia. A külső nyílászárók cseréje elengedhetetlen. Az Új Széchenyi Terv pályázatok az energia megtakarítást eredményező felújítási igények megoldására lehetőséget ad. Mint minden intézményünkénél, úgy itt is a teljes körű akadálymentesítés szükséges, amelyekre található önálló pályázati lehetőség.

Szántó Kovács Múzeum és Könyvtár, Magtár

A Múzeum és a mellette lévő volt Könyvtár felújítása régóta esedékes. A védett épületek felújítására, hasznosítására volt többszöri pályázati próbálkozás. Önkormányzati döntés esetén a meglévő pályázati dokumentációk átdolgozásával az Új Széchenyi Terv pályázatok megcélozhatók.

A gyermekgyógyászati rendelő és szolgálat helyiség elhelyezést meg kell oldani, továbbá a Tüdőgondozó felújítását, illetve új helyre költözése is a következő időszak feladata.

Rendelkezik továbbá az önkormányzat néhány nagyobb értékű épület-ingatlannal, melyek egyrészt alkalmasak lehetnek az intézményhálózat már említett fejlesztésére vonására, másrészt jól szolgálhatná(k) a városi humán infrastruktúrát. Ilyen például a volt Kereskedelmi Bank épülete a Szabadság tér 1. szám alatti társasházban, melynek kerestük hasznosítási megoldását. Felvetődött annak lehetősége, hogy a Kistérségi Társulás és annak intézményei költöznének az épületbe a szükséges energetikai átalakítást követően, mely átalakítást szintén az Új Széchenyi tervben megjelenő KEOP pályázatokkal lehetne finanszírozni.

A cél 2015-ig egy a funkciójának jól megfelelő, jó műszaki állapotú és gazdaságosan üzemeltethető intézményhálózati állapot elérése a ma még hiányzó kapacitások megvalósításával is segítve.

2. A komplex turizmusfejlesztés

Orosháza Város vezetése és szakmai testülete átfogó városmarketing stratégia elkészítését határozta el 2008. végén.

A projekt célja, hogy Orosháza és Gyopárosfürdő piaci versenyképességének javításához szükséges pozicionálás és rendszer szintű koncepció szülessen,

- mely azonosítja, hogy milyen kitörési pontokra építhet a város
- mely időtálló, értékplatformot biztosít a város számára, így hosszú és rövid távon egyaránt iránytűként szolgálhat a városfejlesztési és kommunikációs elképzelésekhez.

A Városmarketing Stratégián belül Gyopárosfürdő által nyújtotta lehetőségeket kiemelten vizsgálták. Felmérések és kutatások alapján két fő irányvonalat határoz meg: Gyopárosfürdő és a gasztronómia.

Fókuszáltabb és hatékonyabb marketing tevékenység elsősorban a jövő megalapozását szolgálja. Megtörtént a rendelkezésre álló információk elemzése, ezáltal lehetővé vált a város különféle értékeinek, erősségeinek és gyengeségeinek egységes rendszerbe történő csoportosítása.

Orosháza város **alapvető infrastrukturális** ellátottság tekintetében kielégítően teljesít, megfelelő pályán van, folyamatban lévő tervekkel és projektekkal rendelkezik.

Megközelíthetőség tekintetében közepes a helyzet. Természetes vonzáskörzetéből jól és sok irányból megközelíthető. Tovább javítja majd a helyzetet az Aradi reptér közelsége.

Turisztikai alpinfrastruktúra területén komoly hiányosságok tapasztalhatók. A szálláshelyek tekintetében jelentős lemaradással bír a hasonló fürdőkomplexummal rendelkező városokkal szemben. Ez alapvető korlát a turisztikai értelemben vett fejlődés kapcsán. Gyopárosfürdőn a jelenlegi igényeket meghaladóan elégséges a szálláskínálat, megfelelően sokrétű, azonban a hosszabb tartózkodás céljára szolgáló szállodai kapacitás véges, ennek fejlesztése minden tekintetben elsődleges kell hogy legyen.

Orosháza és Gyopárosfürdő viszonya

A két önállóan is értékes és jól építhető márka támogathatja egymást. Gyopárosfürdő vonzerejét használhatja ugyan Orosháza, de ez hatásában és volumenében csupán kiegészítő elem lehet. A központi márkát és vonzerőt Orosházának és a térségnek kell jelentenie, és erre a vonzerőre építhet

majd Gyopárosfürdő. Gyopárosfürdő jövője azonban egyértelműen fürdőhöz kötődik. A fürdő komoly, országos viszonylatban is színvonalas, így hatékony marketinggel eredményes jövedelemtermelő eszköz lehet, de nem rendelkezik országos viszonylatban olyan egyedi megkülönböztető jegyekkel, amiktől kiemelkedő vonzerőt jelentene.

Országos tekintetben a specializálódás jelenthet kitérési lehetőséget.

Orosháza és Gyopárosfürdő marketing lehetőségeinek további kihasználását szolgálja a városi főtér projekthez kapcsolódó Mikszáth K. utcai üzletsorban kialakításra kerülő városmarketing iroda.

Gyopáros fejlesztésének lehetőségei

A városmarketing mellett a másik legfontosabb feladat: befektetők keresése szálláshelyek kiépítésére, mely a turizmus fellendülését és a munkahelyteremtést egyaránt elősegítené.

Gyopárosfürdőhöz kapcsolódó egyik legjelentősebb fejlesztési terv a fedett uszoda megépítése, melyet az Új Széchenyi Terv keretein belül kívánunk megvalósítani.

Amennyiben elkészül a fedett uszoda, úgy a helyi iskolások részére javasoljuk az egész évben, folyamatosan történő kötelező úszás oktatást, és a testnevelés óra keretein belül, órarendbe történő beillesztését.

Ugyanakkor elengedhetetlennek tartjuk a Gyopárosi tavat körülvevő terület és a liget rehabilitációjának megvalósítását. Célunk a park jelleg kialakítása. Ezt a területet alkalmassá kell tenni arra, hogy bármilyen időjárási viszonyok esetén a helyi lakosok, illetve az ide látogatók aktív pihenésre tudják használni (pl. sportolásra, sétára, stb.). Fontosnak tartjuk a régi padok felújítását, illetve újak telepítését, és a sétáló ösvény kialakítását.

A város számára további bevételi forrást jelenthet a nyári diák- és sporttáborok országos szinten történő meghirdetése és szervezése Gyopárosfürdőre. Ehhez szükség lenne a régi tábor komfortosabbá tételére.

Gyopárosfürdő vonzerejének növelése érdekében jelentős feladat lenne a sétáló utca kialakítása, mely idilli hangulatot sugározhatna a turisták számára. Sürgősen megoldást kell találnunk Gyopárosfürdőre történő közlekedés megvalósítására is.

Az a tény, hogy a fürdőfejlesztés nem befejezett, mindenki számára ismert. Annak érdekében, hogy befejezettnek lehessen tekinteni, a korábbi években többször előtérbe kerülő a következőkben felsorolt fejlesztéseket kell a fürdő komplexitása érdekében elvégezni.

- Fedett termálmedence teljes felújítása.
- 50 m-es uszoda mobil szerkezettel történő lefedése, ezáltal biztosítva a téli időszak verseny- és tömegsportjának lehetőségét.
- Tó medence kialakításának kérdése.
- A tavak rehabilitációs feladatai, meg kell oldani a tavak vízminőségi problémáit, a sétányok, kerékpárutak kiépítését.
- Táj rehabilitációs feladatok elvégzése.
- A Településfejlesztési koncepcióban és Szabályozási tervben előírt kemping építés számára a területet biztosítani kell, a kempinget meg kell valósítani.

- A most megépítés alatt lévő geotermikus közműrendszer rendszerbe állítása, kidolgozva annak lehetőségével, hogy a környező szálláshelyek milyen feltételekkel csatlakozhatnak ezen rendszerre.

Gyógyító Magyarország – Egészségipari Program

A Dél-alföldi régióban a turizmusban számos kihasználatlan lehetősége rejlik. Az idegenforgalom fejlődésével jelentősen javulna a régió versenyképessége. A szolgáltatások bővítése több turistát vonzana, akik várhatóan hosszabb ideig is vendégszolgálnának itt.

Az **Új Széchenyi Terv** 'Turisztikai szolgáltatások fejlesztése' (DAOP-2.1.1/K-11) pályázatának célja a dél-alföldi idegenforgalom fellendítése, ezáltal a munkahelyteremtés, és az, hogy a térség vonzó célállomása legyen a hazai és külföldi turistáknak.

Olyan turisztikai szolgáltatások fejlesztésére lehet pályázni, amelyek új élményelemekkel gazdagítják a meglévő idegenforgalmi vonzerők kínálatát, és ezáltal elősegítik a hosszabb, tartalmasabb időtöltést. A fejlesztési célok között turisztikai attrakciók, garantált programok, eszközkölcshozzás, városnézési program, vendéglátóegységek egyaránt szerepelhetnek, csakúgy, mint eszközbeszerzés és infrastruktúrafejlesztés. Gyopárosfürdő adottságai kiválóak arra, hogy mind az **Élményfürdő, valamint a már meglévő szálláshelyek szolgáltatásainak fejlesztéséhez** vissza nem térítendő támogatást szerezzen az önkormányzat.

Orosháza számára nagy lehetőséget jelenthet a tanyasi turizmus, lovas turizmus és a fesztivál turizmus.

Az iparosodás után sokan felhagytak a tanyasi életformával és a városba költöztek, de mindezek ellenére ez az életforma valamilyen szinten máig megmaradt, ami szintén látványosságot, illetve ma már kuriózumot jelenthet az ide látogatók számára. A turisták ezáltal még jobban megismerhetik ezt a térséget és az itteni életet. Ezért a tanyasi turizmus fejlődésének elősegítése is egy alternatív megoldás lehet a turizmus fellendítését illetően.

Magyarországon három helyen található ügetőversenyre alkalmas pálya, Budapesten, Alagon és Orosházán. Turisztikai és gazdasági szempontból is nagyon fontos lenne a bogárvízi lóversenypálya rendbetétele, ami jelentős előrelépést és a későbbiekben bevételi forrást is jelenthet a város számára, amennyiben működő pálya lenne.

A gasztroturizmus tekintetében fő célunk a bio-élelmiszerek, a háztáji termékek, illetve a libamáj, mint orosházi kuriózum preferálása, a kenyér, csirizs, kolbász és pálinka népszerűsítése.

A fejlesztés okszerű stratégiája a városrészlől: a komplex turisztikai program támogatása.

Indokolja ezt az is, hogy Magyarország gyógyfürdőinek (34) összehasonlító vizsgálata Orosháza számára kedvező eredményt hozott, miszerint gyógyvize a 16 betegségre vizsgált kezelések hatékonyságát tekintve 14-es eredményességével az 5-6 helyen áll, mely egyben vissza is igazolja az eddigi ráfordítások megalapozottságát.

A megvalósítás stratégiája és a prioritások:

- elsősorban színvonalas szállodai kapacitások kiépítésére van szükség, pályázati források és befektetői tőke bevonásával;
- a színvonalas szolgáltatások széles választékának kiépítése (üzletek, vendéglátó és szórakozó helyek, stb.) a városban/fürdőnél/szállodáknál;

- a fürdő egyedi arculatának erősítése;
- komplex programcsomagok értékesítése;
- humán erőforrás (egészségturisztikai) fejlesztése.

A várost adottságaival, céljaival együtt széles körben meg kell ismertetni és vonzóvá kell tenni a település fejlesztését segítő befektetések számára, melyen belül kiemelten kezelendő a gyógyturizmus-tárgyköre. A marketingpolitika projektként kezelt kidolgozásának prioritást kell élvezni, melynek végrehajtásához/megvalósulásához biztosítandók a humán- és fizikai infrastruktúra (személyi, tárgyi) feltételei, továbbá a széleskörű, a civil szférára is kiterjedő támogatottság.

3. Az Ipari Park

Megtörtént a Gyártelep út Mezőkovácsházi útig érő szakaszának kiépítése, továbbá elkészültek a közművek utcai vezetékei is – a terveknek megfelelő kapacitásokkal.

Az Ipari Parkban jelenleg 11 vállalkozás működik, melyek összesen 778 fő foglalkoztatnak. Az Ipari Parkban még valamivel több mint 15 ha terület adható el, illetve használható további beruházásokra, befektetésekre.

A város kis- és középvállalkozásai számára ma már elengedhetetlenül szükséges egy ilyen jellegű projekt megvalósítása egyrészt versenyképességük megőrzése, másrészt új munkahelyek létrehozása érdekében is.

Az épületeket előzetesen megfelelő közművekkel el kell látni. Meggondolandó a megújuló energiák Ipari Parkba való eljuttatása, ezzel is elősegítve a fosszilis energiaforrásoktól való függőség csökkentését. Geotermikus energiával való ellátási igény már eddig is megfogalmazódott jövőbeli vállalkozók, befektetők részéről.

A Déli elkerülő út megépítésével feltárná a lehetősége egy Déli- Ipari Park létrehozásának.

Új Széchenyi Tervvel összhangban levő fejlesztési beruházások

Üzleti infrastruktúra regionálisan kiegyensúlyozott fejlesztése (1. prioritás)

A Gyártelep utcai *Ipartelep*, jelenlegi állapotában nem vonzó a leendő befektetők számára. Ennek egyik oka, hogy a 2006. évi irányító városvezetés nem kellő körültekintéssel választotta ki a területet, mivel később az Északi elkerülő út megépítését támogatta, mely azt mutatja, hogy nem volt megfelelő a logisztikai elképzelés. A másik ok: a terület csapadék és belvíz érzékenysége. A csapadék és belvízvédelem helyzetének megoldására rendelkezésre áll, a Gyártelep utcai csapadékvíz elvezető hálózat, kiviteli tervdokumentációja. Az Ipari Park nyugati és északi részén, a Földvári út – Retek utca csapadékvíz elvezetési terve is elkészült. A tervek felülvizsgálatával és hatósági engedélyeztetésével megoldódna az előbb említett és jelenleg is visszatérő probléma.

4. Lakásépítés

A város népességéhez mért lakásállomány számszerűsége, szobaszáma, korszerűsége és állaga is indokolná, hogy évente 100-120 új lakás épüljön. A tévyszámok ennél jóval alacsonyabbak az utóbbi években, miszerint 4 év alatt összesen csak 140 magánéves lakás kapott használatbavételi engedélyt.

Fentiekből következik az is, hogy a jelenlegi lakásállomány nem szolgál kedvező lehetőséggel a fiatalok lakáshoz jutásához, de a letelepedni szándékozó fiatal szakemberek lakásproblémájának legalább átmeneti megoldásához sem.

Az önkormányzat tulajdonában mindössze 347 lakás van, melyből csak 199 db összkomfortos és 104 db komfortos. A komfort nélküli és szükségülakások száma 6 illetve 38 db. Törekszünk arra, hogy minél több önkormányzati lakás legyen egy lépcsőházban.

Az önkormányzati lakásépítés a helyzetet csak kis részben javíthatja. A munkahelyteremtéstől és a város élhetőbbé tételétől várható ebben csak érdemi eredmény, ami a magánérős lakásépítés gyarapodásában nyilvánulhat meg.

A város lakáskonceptiója (122/2000. (IX. 18.) Kt. sz. határozattal elfogadva) támogatta a közérdekű célból történő bérlőkijelölés útján hasznosuló, költségelven megállapított bérű, továbbá a fiatalok életkezdését segítő garzonlakások és a szociális bérbeadás útján hasznosuló bérlakások építését.

A lakáskonceptiót az önkormányzat 128/2005. (VI. 16.) Kt. sz. határozatával módosította, melyben továbbra is célul tűzi ki a szociális bérlakások építését, elsősorban önkormányzati tulajdonú ingatlanokat e célra kijelölve és saját erőként a lakásalapból történő finanszírozással pályázva az állami támogatásokat.

Az előkészítőművesítés fejezetben részletezettek szerint a Településszerkezeti Tervben biztosítottuk városrészenként a magánérős lakásépítésekhez szükséges területeket. A visszaesett lakásépítési számok ellenére az előkészítési feladatokat el kell végezni, mivel ezek idő- és forrásigényes tevékenységek.

Az Önkormányzat a jelentkező igények alapján (a kormányzati elképzelésekkel összhangban) szociális bérlakások építésében érdekelt. Ezek építéséhez szükséges területet a Településszerkezeti Tervben biztosítottuk, de a tulajdonjog megszerzése és a területek előkészítőművesítése a fenti bekezdésben foglaltak szerint rövid távú feladatként kezelendők.

A szociális bérlakások közül szükség van egy korszerű anyagokból épülő, alacsony rezsiköltségű kisebb, és egy átlagos komfortfokozatú bérlakás-állomány kialakítására. Erre pályázati lehetőségeket kell keresni, és lehetőleg összekötni a megújuló energia felhasználásával. A lehetséges helyszínek továbbra is a Dankó Pista és a Hegedűs István utca környéki területek.

A meglévő bérlakás állomány tekintetében a gazdaságos üzemeltetés érdekében törekedni kell homogén tulajdonú tömbök kialakítására. Tömeges a 4. emeleti, még nem felújított eladó tömblakások száma, amelyeket nyomott áron érdemes lenne megvásárolni azokban a tömbökben, ahol önkormányzati lakások vannak jelentős számban. Az Önkormányzat maga is kezdeményezhetné a megújításra kerülő panelprogram keretén belül a felújítási pályázatok beadását, koncentrálna az önkormányzati önerőt. Azokban a tömbökben, amelyek gazdaságos közelségben találhatóak a kiépítésre kerülő geotermikus hálózathoz a panelpályázattal összekötve felújítást kellene kezdeményezni, mivel a megújuló energia használata a tervezet szerint külön preferált lesz.

A társasházi panelpályázatok önkormányzati támogatását a jövőben a kormányzati szándékhoz igazítva megújuló energia hasznosításához kellene kötni. Ez részben elősegítené a zöldenergia fontosságának köztudatba történő beépülését, csökkentené a magánlakások működési költségeit, ezzel a lakhatási támogatások igényét is. Másrészt ösztönözné a pályázó társasházak geotermikus hálózathoz történő csatlakozását.

Tudjuk, hogy ez a fajta önkormányzati lakásállomány növekedés a városüzemeltetés éves kiadásait növeli és ennek fedezetét valahol ki kell gazdálkodni. E koncepció teljesítésének fenntarthatósága ezért folyamatos kalkulációt és mérlegelést igényel.

Feladatok:

A lakásszám gyarapodása érdekében is

- folyamatosan követni kell a pályázati lehetőségeket (szoc. bérlakások),
- ingatlan-fejlesztéseket (burkolt út, közművesítés, telekalakítás) kell végrehajtani a magánlakás építés (tőke) aktiválására, akár kedvezményt jelentő elemekkel is,
- elő kell segíteni az önkormányzati lakások értékesítését lehetőség szerint fel kell számolni a vegyes tulajdonú társasházakat,
- törekedni kell az ipari technológiával (panel) épített tömbházak felújítására a rendelkezésre álló pályázati lehetőségek bevonásával.

5. A hálózatos műszaki infrastruktúra fejlesztése

Ez a tevékenység képezi a gazdasági fejlődés egyik alapfeltételét, azt melyben városunk az utóbbi években jelentős eredményeket tudott felmutatni. Ennek ellenére még mindig sok feladat áll előttünk ezen a területen is.

➤ A 47-es főút elkerülő szakasza

Indokoltnak tartjuk a Kiskunfélegyháza-Orosháza-Battonya útkorszerűsítés keretében Orosháza Déli elkerülő szakasz megépítését, ha tudjuk is, hogy ennek fedezete 2015-ig valószínűleg nem teremthető meg.

Az elkerülő utak elsőrangú jelentősége, hogy az átmenő forgalom számos és súlyos környezeti és egyéb káros hatásától mentesül a város lakó- és egyéb beépített területe, mely jelentősen hozzájárul a települési életminőség javulásához.

➤ A települési önkormányzati úthálózat

A 451,78 km összes hosszúságú bel- és külterületi útjaink ebből 133,28 km szilárd burkolatú.

Ennek a burkolt útállománynak a bővítése településünkön a lakossági útépítésként ismert, helyi rendelettel szabályozott keretek között történik. Ennek fedezetét éves költségvetéseinkben biztosítjuk. Ezt a tevékenységet természetesen a mindenkori források függvényében ugyancsak a prioritások között tartjuk számon és a források rendelkezésre állásának függvényében a következő években is szükségesnek tartjuk folytatni. Az előrehaladás mértéke az érintett utcák lakosságának fizetőképességétől is függ.

Törvény írja elő az önkormányzati tulajdonba került **külterületi földutak** fenntartását is, melynek finanszírozási és műszaki lehetőségeit is elemezni kell, egyrészt azért, mert ehhez a kötelezettséghez forrás nem járult, másrészt külterületi belvízrendezési összefüggései miatt.

➤ Közlekedésfejlesztési Program

Orosházán az elmúlt időszakban több, közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos projekt valósult meg. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv különböző támogatásaiból megvalósult a belvárosi kerékpárút kialakítása, megújult az autóbusz-pályaudvar és annak környezete, illetve hazai forrásokból sor ke-

rült néhány belvárosi utca burkolatának felújítására is (Báthory utca, Kohán György utca, Vajda utca és Vajda-köz).

A fejlesztési elképzelések között szerepelt a **Bajcsy-Zsilinszky utca** (Aradi utcai körforgalom és Hajnal-köz közötti szakasza) teljes szélességű felújítása, mely tartalmazza a szakaszon áthaladó kerékpárút és járdák felújítását, az utca csapadékvíz-elvezető rendszerének korszerűsítését is. Orosháza belvárosában a **Luther utca** nem rendelkezik még korszerű, szilárd burkolattal. Az önkormányzat mindkét utca felújításához kész tervekkel és engedélyekkel rendelkezik.

A korábbi években az önkormányzatoknak lehetősége nyílt különböző hazai források igénybevételeire is. Ilyenek voltak a TEKI (területi kiegyenlítést szolgáló önkormányzati fejlesztések), CÉDE (helyi önkormányzatok fejlesztési feladatai), TEUT (települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolat-felújítása) elnevezésű pályázati kiírások. Ezek – bár nem túl sok forrást biztosítottak, de – lehetőséget nyújtottak az önkormányzatoknak kisebb projektek végrehajtására (pl. egy-egy intézmény részleges korszerűsítésére, illetve néhány útszakasz felújítására). Ez a lehetőség mára megszűnt, így az *Új Széchenyi Terv* adta lehetőségeket kell minél hatékonyabban kihasználni.

Az *Új Széchenyi Terv*ben útfelújításra jelenleg csupán olyan pályázati kiírás érhető el, amelynek a pályázói köre lekorlátozott (Nemzeti Infrastruktúrafejlesztő Zrt., Magyar Közút Nonprofit Kft, Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ). Az érvényben lévő Dél-Alföldi Operatív Program Akcióterve (2011-2013) alapján az önkormányzatok ez irányú fejlesztéseikre a későbbiekben biztosít forrást az *Új Széchenyi Terv*.

Orosháza Város Önkormányzata jogerős építési engedéllyel rendelkezik az **Orosháza és Kardoskút között megépítendő kerékpárút** vonatkozásában. A két település már évekkor elzárult megfogalmazta célkitűzését, mely szerint a települések közötti kapcsolat (oktatási és idegenforgalmi – Gyopárosfürdő és Fehér-tó), valamint a földrajzi közelség (4,5 km a távolság) indokoltá teszi egy, a két települést összekötő kerékpárút megépítését. Sajnos az eddigi törekvések nem jártak eredménnyel, azonban a projekt átgondolásával az *Új Széchenyi Terv* 'Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése' (DAOP-3.1.2/A-11) konstrukció keretén belül lehetőség nyílik az Orosháza és Kardoskút közötti kerékpárút megépítésére egy újbóli pályázat benyújtására.

Az *Új Széchenyi Terv*ben megjelent 'Kerékpárút-hálózat fejlesztése' (KÖZOP-3.2.0/C-08-11) című pályázati kiírásra olyan projektek kerülhetnek benyújtásra, melynek során 1, 2 vagy 3 számjegyű főutak külterületi szakaszain kerékpárút építése a cél. A Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretén belül korábban pályázatot nyújtott be az **Orosháza – Kakasszék közötti kerékpárút építése** tárgyában, mely támogatói döntéssel rendelkezik.

➤ *Ivóvíz minőség és ellátásjavító program*

Magyarországon az ivóvizek 40%-a felszín alatti vízbázisból származik. E vízbázisok 60%-a sérülékeny, vagyis ki van téve az emberi tevékenység hatásainak. Ilyen vízbázis a Maros hordalékkúp is, melyből a Csanádapáca melletti vízkivétel (kútsoport) szolgáltatja az ivóvizet, a megyei regionális vízellátó rendszerek egyikeként. Ismert, hogy a térség ivóvíz bázisai által szolgáltatott vizek minősége nem felel meg az EU által előírt követelményeknek, környékünkön legfőképpen a megengedetnél magasabb arzén tartalom miatt. Az EU-hoz történt csatlakozással Magyarország elkötelezte magát a 8/93/EK irányelvben előírt határértékek hazai jogrendbe való bevezetéséről.

A megvalósítás kétféle változat szerint is megtörténhet.

Az első változat a Dél-alföldi Regionális Ivóvízminőség-javító Konzorciumon keresztül történő vízminőség javítást jelenti. A fejlesztés ez esetben a Dél-alföldi ivóvízminőség javító program keretében történik. Ennek megvalósítására az érintett települési önkormányzatok és a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács konzorciumot hoztak létre, melynek tagja lett településünk is. A fejlesztés finanszírozható az EU Kohéziós Alapjából. A települések a konzorcium vezetésével a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanácsot bízták meg. A tervezés és a működés költségei - arányos - településre eső részének fedezését önkormányzatunk 2006/2005. (IX.14.) Kt. sz. határozatával hagyta jóvá. Ugyancsak ebben a határozatban szerepel a program keretében a városban megvalósuló beruházások költségének 10%-os önrész vállalása.

A Dél-alföldi Regionális Ivóvízminőség-javító Program előkészítési és megvalósítási szakaszból áll. Az előkészítési szakaszban mindazok a tanulmányok és szakmai anyagok készültek el (közbeszerzési eljárás keretében), amelyek szükségesek a Kohéziós Alapra benyújtandó pályázatokhoz szakmai háttértanulmányként. Míg a Program előkészítése a Dél-alföldi régió területén egy programként valósul meg, addig a Program kivitelezése műszaki és üzemeltetési egységeként létrejövő, különálló társulások keretében történne majd. Az Orosházát is magába foglaló Orosháza és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás 2010. februárjában alakult meg.

Az előkészítési szakasz tartalmazta a Program megtervezését megalapozó alábbi háttértanulmányokat:

- Hidrogeológiai szakvélemény és adatbázis
- A szükséges hálózatrekonstrukciót felmérő tanulmány
- Előzetes megvalósíthatósági tanulmányok a Dél-alföldi Régió valamennyi településére
- Javaslattétel és indoklás a megvalósítási fázis projekt struktúrájára, a projektek területének lehatárolására
- Optimális üzemeltetési struktúra tanulmánya

A megvalósítási szakasz támogatására benyújtandó pályázathoz az alábbi háttérdokumentációk készültek el:

- elvi vízjogi engedélyes tervek az előzetes megvalósíthatósági tanulmány alapján kiválasztott változatokra, elvi vízjogi engedélyek
- megvalósíthatósági tanulmányok (projektenként és regionális szinten is)
- pénzügyi- és költség-haszon elemzés (projektenként és regionális szinten is)

Az elmúlt időszakban a Konzorcium kidolgoztatta a műszaki megoldásokat minden település tekintetében. Ezt követően elkészültek a CBA számítások is. Az RMT véglegesítése és minőségbiztosítása jelenleg van folyamatban. A megvalósult beruházások (fejlesztések) az önkormányzatok tulajdonát gyarapítják majd. A költségek az elkészült tanulmány alapján Orosháza tekintetében 8.937.000.000 Ft-ot tesznek ki.

Az első változat a már elkészült műszaki megoldások és a folyamatban lévő CBA számítások és RMT-k alapján a minőségbiztosításon keresztül alkalmas lesz a projekt benyújtására 2011.májusában.

A második változat a Romániából (Aradról) történő vízátvételt jelenti, mely esetben nincs szükség víztisztításra.

Románia Arad feletti területén 80 db termelőkút található 250 m-enként, nagyjából 100 m-es talpmélységgel. Ez a 80 db kút a 70-es, 80-as években került kialakításra Arad és térségének vízellátására az akkori és tervezett vízigényekre. 233 ezer m³/nap termelési kapacitással lettek létrehozva ezek a kutak, jelenleg 47 ezer m³/nap kapacitást használnak fel a kistérség ellátására csúcsidőszakban. Ez a kapacitás és az ismert vízminőség vezetett oda, hogy hosszas tárgyalások és közös gondolkodás alapján arra az elhatározásra jutottak Arad és Békés megye vezetői, hogy Békés megye egészséges ivóvízzel való ellátását megsegítik az itt található kapacitásból. Ezen előzmények után 2010. január 20-án a Békés Megyei Vízmű és az Arad Megyei Vízmű megállapodást kötött annak érdekében, hogy készüljön egy tanulmány, tárja fel az ittlévő vízmennyiséget és minőséget és a magyarországi területre való átvezetés lehetőségét. Ezt megelőzte 2009. decemberében egy lehetőség, amikor a Békés Megyei Vízmű Zrt. eljuthatott az Aradi Vízmű területére és saját maga, a saját akkreditált laborjából megvizsgálhatta a kutakat, a szolgáltatott vizet. Itt már volt egy biztató eredmény arra, hogy igazak azok a korábbi hírek hogy itt egy nagyon jó minőségű, nagyon alacsony arzén tartamú, és egyéb más szennyezettség tartamú vizet találni.

A tanácsadó közbeszerzéssel lett kiválasztva, egy magyarországi cég, a tanulmányt ő készítette el. 40 db kút került kijelölésre, amiből ki lehet választani, be lehet határolni azokat a kutakat, amelyek Magyarország irányába termelnének. Ennek alapján kiválasztásra került az északi ágból 20 db kút méghozzá egy olyan területen, ahol a kijelölt kutak fölött még kb.10 kút megmaradt a helyi szolgáltatónak.

A terv tartalmazza egy megszakító tároló, egy feladó gépháznak a létesítését, egy gyűjtő szakasz kialakítását és egy a határig terjedő mintegy 15 km-es távvezeték szakaszt, ami Kürtös és Márosi közigazgatási területén halad. Egyeztetésre került a nyomvonal is.

A Maros Rt. 50-50 % tulajdonban a Békés Megyei Vízmű Zrt. és az Arad Megyei Vízművek, a mögöttük lévő önkormányzatok támogatásával lesznek tulajdonosai ennek a vezetéknek. A határtól az első csatlakozási pontig, a regionális rendszer első csatlakozási pontjáig, a keveremesi termelőlepipig épülne meg a hazai vezetékszakasz. Ezt a vezetékszakaszt egyébként az ún. II. változat szerint a magyarországi ivóvíz javító program támogatni tudja.

Arzén vonatkozásában szinte arzénmentes a víz. Vas- és mangántartalma kicsivel magasabb a jelenlegi helyzetben, de gyakorlatilag még mindig megfelel a mangán kivételével annak a kritériumnak, amit magunkkal szemben támasztottunk. A réteg védettsége vonatkozásában ugyanolyan értékű a szennyezettség, mint mondjuk arzén tekintetében a határértékhez képest, tehát egy nagyon jó minőségű vízről van szó. A kivitelezés, beruházás során 5 kút esetében felújítási munkákat végez a Vízmű annak érdekében, hogy az eredeti vízminőséget minden tekintetben az elképzelt paraméterek alá szorítsák.

A jövőben szükséges azon települések meghatározása, amely az épülő regionális rendszer környezetében rákapcsolhatók a többletvíz lehetőségével. Ez alapján az elvi vízjogi engedélyek elkészítése a következő lépés. Majd ezt követi a költséghaszon elemzés elkészítése.

Ha Arad környékéről áthozunk 8 millió, vagy 9,6 millió m³/év vízmennyiséget, akkor várhatóan lényegesen kisebb működési költséggel lehet majd működtetni az így összeállt Békés megyei rendszert.

Hogy a két változat közül Orosháza Város Önkormányzata melyik mellett dönt majd, az a közeljövőben a megvalósítási lehetőségek alapos áttanulmányozása után fog eldőlni.

➤ *A szennyvízcsatorna hálózat bővítése és a tisztító telep rekonstrukciója*

Az un. lakótelepi többszintes beépítések területén a szennyvízelvezetés városunkban már korábban megoldódott.

A házanként talajba szikkasztott szennyvíz többszörösen káros következményei (talajvíz szennyezés, szintemelkedés, stb.) miatt a csatornahálózat családi házas lakóterületi kiépítése a legfontosabb infrastruktúra fejlesztési feladat, ha az egészséges ivóvíz ellátást mint alapellátási tényezőt ebből a körből kiemeljük.

A lakossági közmegegyezésre alapozottan a pályázatos időszak első szakaszában 1997-ben kezdte városunk nagyobb lépésekben a hálózat bővítését.

A csatornahálózat több ütemben épült ki a jelenlegi állapotra, de még mindig nem terjed ki a teljes, gazdaságosan csatornázható területre. A csatornázatlan területeken napjainkban is jellemző a szennyvíz szikkasztó aknák alkalmazása.

A 2010. október 5-én beadásra került, a KEOP-7.2.1.0-2008-0173 számú pályázat 2. fordulós RMT/CBA dokumentációja, amelynek elbírálása jelenleg is folyik. A projekt keretében kiépül mintegy 62,5 km gerincevezeték és 15 km nyomóvezeték, valamint az új hálózatra 3.200 ingatlan kerül rákötésre.

A pályázati kiírás lehetőséget adott arra, hogy a régebbi csatornahálózaton rekonstrukciós munkák kerüljenek betervezésre.

Néhány példa:

- Az elmúlt 20 évben készült KGPVC szakaszokon toktörések, lapulások tapasztalhatók.
- Elkorrodált gépészeti berendezések, elhasználódott szivattyúk.
- Biofilterek beépítése a már meglévő átemelő szivattyúba is.
- Elavult irányítástechnikai berendezések.

A pályázat része a szennyvíztelep rekonstrukciós átalakítása. A jelenlegi szennyvíztelep átalakításával egy 7600 m³/d szennyvíz mennyiség fogadására és tisztítására alkalmas korszerű szennyvíztelep épül.

A szennyvíztisztító telep rekonstrukciója során, a megfelelő védő távolság kialakításával, az iszapkezelő technológia változtatásával a szaghatások minimálisra csökkennek, valamint a szennyvíz-iszap korszerű kezelése is megoldódik – zárt technológia, biofilterek alkalmazása, komposztálási lehetőség.

Finanszírozása várhatóan 85 %-os mértékig központi forrásból biztosítható. A munkálatok 2011 – 2014 közötti időszak alatt kerülnek elvégzésre.

Itt megemlítenéd, hogy Gyopárosfürdő mint *üdülő övezet*, valamint Új-osztás területe, mint *zárt kertek* a jelenlegi pályázati struktúrában, nem támogatott terület.

Gyopárosfürdő és Új-osztás további fejlesztése érdekében javaslom, amennyiben lehetőség adódik rá, az érintett terület összehangolt közmű fejlesztését, mely érinti az ingatlanok ivóvíz és szennyvíz elvezető hálózattal történő ellátását. A szennyvíz ellátásra vonatkozólag, 2006-ban elkészült a város teljes egészét lefedő szennyvíz hálózat terv, amely tartalmazza a szennyvíz elvezetés dokumentációit, és a megvalósítás során alkalmazható.

Megjegyzés: A közmű fejlesztés kedvezőbb megoldása az egy időben történő megépítése a rendszernek, közút fejlesztés és csapadékvíz elvezetéssel együtt.

Amennyiben ezen a területen kiépülne a megfelelő infrastruktúra, az elősegíthetné az építkezési lehetőségeket, valamint a Gyopárosfürdőhöz kapcsolódóan a turizmusra is hatással lehetne!

A csapadék- és belvízelvezető csatornahálózat rekonstrukciója és bővítése

Városunk a fokozottan belvíz veszélyeztetett települések sorába tartozik. Különösen az un. Keleti városrész (Nagyatádi telep) és Szentetornya-Gyökéres egy részének fekvése kedvezőtlen ebből a szempontból.

Az elmúlt évek során tapasztalt esősebb időjárás - évszaktól függetlenül -, egyre gyakoribb problémaként veti fel, a fent említett városrészek belvizes elöntöttségét. *2010 évben kétszer kellett, II. fokú belvízvédkezést elrendelni.*

A Város csapadékvíz és belvív elvezetésének további javítása érdekében, lehetőség nyílik a hálózatok fejlesztésére, korszerűsítésére. **(Új Széchenyi Terv - Város- és városrész megújítási akciók (5. prioritás))**

A városi hálózat főgyűjtőinek korszerűsítése, illetve felújítása 2003-ban megtörtént. Az akkori pályázati lehetőségek Orosházán nem adtak lehetőséget arra, hogy a rendelkezésre álló tervdokumentációk alapján a teljes körű kiépítések elkészüljenek. A város belvív érzékeny területein javasoljuk a hálózat kiépítését illetve korszerűsítését.

- Orosháza Keleti városrész csatornahálózat korszerűsítése. A vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges.
- Gyökéres-Szentetornya csapadékvíz elvezetésére (fokozottan belvizes terület) vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges.
- Csapadékvíz elvezetés engedélyes dokumentációjával rendelkezünk pl. Zombai utca, Kelet utca, Csillag utca, Csorvási út, Lehel utca stb., amelyek felülvizsgálata szükséges, esetleges út felújításoknál ezek felhasználhatók.

Város- és városrész megújítási akciók (5. prioritás)

A Város csapadékvíz és belvív elvezetésének további javítása érdekében, lehetőség nyílik a hálózatok fejlesztésére, korszerűsítésére. A városi hálózat főgyűjtőinek korszerűsítése illetve felújítása 2003-ban megtörtént. Az akkori pályázati lehetőségek Orosházán nem adtak lehetőséget arra, hogy a rendelkezésre álló tervdokumentációk alapján a teljes körű kiépítések elkészüljenek. A város belvív érzékeny területein javasolom a hálózat kiépítését illetve korszerűsítését.

- Orosháza Keleti városrész csatornahálózat korszerűsítése. A vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges.
- Gyökéres-Szentetornya csapadékvíz elvezetésére (fokozottan belvizes terület) vízjogi létesítési engedélyekkel rendelkezünk, felülvizsgálatuk szükséges

➤ A városközpont rekonstrukciója

Orosháza azon települések közé tartozik, amelynek nincs főtere, ezért a városvezetés mindent megtesz annak érdekében, hogy a városközpont környezete megújuljon. Erre lehetőséget talált a város pályázat formájában, melynek elbírálása jelenleg folyamatban van.

A Főter pályázatában szereplő lehatárolt területen kívül a környező – akcióterülethez kapcsolódó – közlekedési csomópontok, burkolt és zöldfelületek, térfalak rekonstrukciója, illetve rehabilitációja is szükséges.

Önkormányzati szempontból egyik legfontosabb terület a beadott Fötér pályázat koncepciója, illetve a város településfejlesztési koncepciója által is jelzett közösségi, kereskedelmi és szolgáltatási funkciókkal bíró, multifunkcionális „rendezvényház”, amely a rendezvényi térhez szervesen kapcsolódóan, a főtér keleti térfalaként alakítandó ki. Ez az épület teljesítené ki, és töltene meg folyamatosan élettel – tervezhető, irányított funkcióin keresztül – a teret.

Szükséges megtalálni annak a formáját, hogy a téregyüttes többi határoló térfalán lévő épületek – a Városháza fontosságát már külön fejezetben részleteztük – (nyugati oldalon a SPAR Áruház és emeleti részei, Rendőrkapitányság, déli oldalon a magántulajdonú üzletek) a Fötér színvonalához illő homlokzati felújítása a Városi Főépítész iránymutatásai alapján megtörténhessen. Gondoskodni kell a felújított Fötér és környezete kamerás felügyeleti rendszerének kiépítéséről külön pályázati lehetőség felkutatásával a létrehozott értékek védelme érdekében.

Ezekkel, és a jól megválasztott üzletfunkciók ösztönzésével a Fötér a kiülős teraszaival európai színvonalú közösségi térré válhat.

Az akcióterület fejlesztésének alapvető célja a városközpont fizikai megújítása és a társadalmi kohézió együttes erősítése, új – települési és kistérségi – gazdasági, közösségi és közsféra funkciók megteremtésének ösztönzése, valamint a meglévő funkciók megerősítése, ezáltal a város fejlődésének dinamizálása. További cél a helyi közösségek támogatása, a civil szerveződések aktivizálása, valamint a helyi identitás erősítése.

Az akcióterületi fejlesztés rész céljai:

- Üzleti negyed létrehozása: a városközpont kiskereskedelmi, vendéglátói, szórakoztatási és igazgatási funkciókkal való bővítése,
- A közterek innovatív rehabilitációja és revitalizációja, a közösségek aktív használatába adása,
- A belváros attraktivitásának, látogatottságának növelése, ezáltal a turisztikai célterületként szolgáló Gyopárosfürdő vonzerejének kiterjesztése,
- Az identitástudat, a lokálpatriotizmus erősítése.

Az elvégzett igényfelmérések és társadalmi egyeztetések eredménye:

- A térség vállalkozói szférája számára a városközpontban megfelelő üzlethelyiségek nincsenek, vagy nem megfelelő színvonallal rendelkeznek. A városközpont magas ingatlanárai és a városközpont ingatlanainak magas kihasználtsága következtében új helyiségek kialakítására már csak korlátozott mértékben kerülhet sor, ezért a jelenlegi üzleti minőségi színvonalának növelése elengedhetetlen feladat.
- Orosháza belvárosában hiányzik egy egységes városképet reprezentáló, közösségi tér / köztér. Orosházának nincsen egy igazi közösségi / városi funkciót betöltő főterc, amely a közösségi rendezvényeknek megfelelő helyet biztosítana, a szabadidő hasznos eltöltését segítené és egyben a városképet egységessé tenné a volt Alföld szálló funkcióvesztett épületének területének hasznosításával.
- A közigazgatási funkcióhoz kapcsolódóan a házasságkötő terem jelenlegi kihasználtságának növelését lehetővé kell tenni. A helyiség külső-belső állapotának javítása a jobb minőségű szolgáltatás nyújtását eredményezné.
- A közigazgatási funkcióhoz kapcsolódóan a városmarketing iroda működési feltételei sem adóttak, ezért annak kialakítása valósul meg.
- Az identitástudatot növelő, közösségépítő akciók és a szabadidő hasznos eltöltését segítő rendezvények iránti igény nagy.

Az elvégzett igényfelmérések és társadalmi egyeztetések eredményeként a fenti célok megvalósulását a következő projektelemek szolgálják, melyek megoldást kínálnak a felmerül szükségletekre:

- A Mikszáth utcai üzletsor kiskereskedelmi-vendéglátóipari egységeinek (üzleteinek) külső-belső felújítása.
- A Győri Vilmos téri Kiskereskedelmi-vendéglátóipari egységek (üzletek) külső-belső felújítása.
- A Főtér fizikai megújítása, a társadalmi kohézió erősítése.
- Házasságkötő terem felújítása.
- Városmarketing iroda kialakítása.
- Helyi, identitásnövelő társadalmi akciók megszervezése.
- Közösségépítést és a szabadidő hasznos eltöltését elősegítő rendezvények megszervezése.
- Városmarketing szolgáltatások.

A fejlesztések indokoltságát, megvalósíthatóságát kihasználtsági elemzés támasztja alá.

A fejlesztés eredményeként új funkciók (3 db) megjelenése és meglévő funkciók megerősödése, közvetett (4 új munkahely, helyi lakosok számára) és közvetlen munkahelyteremtés, munkahelyek megtartása, a betelepülő vállalkozások számának (6 db) és gazdasági aktivitásának növekedése, egységes városkép kialakulása, a városközpont értékeinek bővülése, jelentős mennyiségű zöldterület rehabilitáció (öshonos növényfajokkal), lakossági elégedettség növekedés (90%), energia-megtakarítás, akadálymentesítés, a kulturális és közösségi élet szerepének erősödése, az identitás-tudat növelése prognosztizálható.

A projekt egy akcióterületi fejlesztés részeként jelentős méretű magánforrást mozgósít, és jelen projekttel párhuzamosan további önkormányzati fejlesztéseket indukál, a tervezett projekttel párhuzamosan. A fejlesztések egymással szinergikus, egymást erősítő hatásai segítségével Orosháza valódi kistérségi központtá válhat.

Mindenképpen kiemelt szerepet töltene be a város által nyújtott szolgáltatások körében egy oktatási intézményhez rendelt belvárosi fedett uszoda megépítése is, mely tanmedencével is rendelkezik/úszás oktatás, iskolai testnevelés, lakossági igénybevétel/. A tervezett elhelyezés adottsága /az Eötvös Iskolához építve/, - a négy nagy iskola súlypontjában – kiváló azzal, hogy elérési időszükségletének átlaga 10 percen belül marad. Ezen túlmenően hasonló elérési idővel szolgálhatna ki mintegy 15 ezer városlakót is, ami azt jelenti, hogy minden szabad üzemóráját értékesíteni lehetne. Kitűzött megvalósítási célok között történő megtartása – települési életminőség és egészségmegőrző szerepének érdekében – mindenképpen indokolt, ha ez nem is fér bele a jelölt fejlesztési időszakba.

III. Környezetvédelem

A Képviselő-testület városunk **Orosháza környezetvédelmi programjának** felülvizsgálatát 334/2010. (XII.15.) Kt. sz. határozatával állapította meg, mely összhangban áll településfejlesztési koncepciókkal.

A program célja az egészséges életér hosszú távú biztosítása és megőrzése, a város lakóinak egészségét veszélyeztető hatások csökkentésével és kialakulásuk megelőzésével.

A környezetvédelmi feladatok egyszerűsítve illetve összefoglalóan három részre bonthatók:

- a korábbi szennyeződések felszámolása,
- az élő szennyezési folyamatok, illetve állapotok felszámolása, a szennyezések mértékének csökkentése,
- a fejlesztések környezetkímélő megvalósítása.

Ezek közül a város gazdaságfejlesztésében közvetlenül szerepet játszó infrastrukturális szakterületek fejlesztési alprogramjait egyenként és részletesen a *műszaki infrastruktúra* fejlesztése című fejezetben ismertettük. Természetesen a zöldterületek fejlesztésében is vannak feladataink: városi fasorok, parkok, véd- és parkerdők telepítése és rehabilitációja, de elkészítésre vár még zöldkataszterünk és vannak még egyéb más célú beruházások járulékos környezetvédelmi komponenseiként megjelenő teendőink is. Költségvetésünkben ezekre a célokra is kell forrást biztosítani (a tervezésre is!) azzal együtt, hogy a pályázatos támogatási lehetőségek kihasználása is elsődleges feladat.

Orosháza környezetvédelmi programja az a helyzetfelmérések és elemzések alapján meghatározott beavatkozási javaslatokat (feladatokat) táblázatosan foglalja össze, rövid-, közép- és hosszútáv, önkormányzati szerepvállalás, továbbá erőforrási tényezők megjelölésével.

A fenntartható fejlődéssel összhangban a célállapotok és feladatok meghatározása

Levegő

Környezeti célállapot:

- a település jelenlegi levegőminőségi állapotának folyamatos fenntartása, illetve fokozatos javítása.

Feladatok:

- a monitoring rendszer folyamatos üzemeltetésének biztosítása,
- a településen üzemelő levegő imissziós mérőhálózat mérőhelyeinek és a mért komponensek körének bővítése (SO₂, ülepedő por, pollen),
- a városi zöldterületek arányának növelése hazai őshonos, nem allergén fajok és növények telepítésével a fafajtilalmi rendszer figyelembe vételével,
- ipari üzemek, telepek (pontoszerű és diffúz légszennyező források) környezetében a védőfásítás kialakítása, erdőkezelési munkák folyamatos elvégzése,
- külön helyi rendelet megalkotása az avarégetés és állattartás szabályozására,
- mezőgazdasági területeken a helyes mezőgazdasági földhasználat betartása (helyes agrotechnika megválasztása, parlagfű mentesítés).

Talaj

Környezeti célállapot:

- a talajminőség romlásának megakadályozása,
- a potenciális szennyező források okozta talaj-degradációk megelőzése, a meglévők feltárása, kármentesítése

Feladatok:

- a településen a szennyvízcsatorna hálózat teljes kiépítése, a mezőgazdasági területeken a helyes mezőgazdasági földhasználat alkalmazása,
- önkormányzati adatbázis létrehozása az ipari cégek és egyéb szervezetek által szolgáltatott talaj- és talajvíz monitoring vizsgálati eredmények alapján.

Élővilág

Környezeti célállapot:

- a biodiverzitás fenntartása.

Feladatok:

- a településen lévő zöldterületek, pihenőparkok területének és minőségének megőrzése,
- helyi jelentőségű védett természeti terület kezelése,
- a természeti értékek felmérése, leltározása, megismertetése.

Környezet-egészségügy

Környezeti célállapot:

- a légúti megbetegedések visszaszorítása,
- egészséges ivóvízellátás biztosítása.

Feladatok:

- por és pollenkoncentráció mérőhálózat kialakítása,
- allergén gyomok folyamatos irtása,
- allergén fajok telepítésének tilalma,
- zöldterületek minőségének fenntartása és arányának növelése,
- tömegközlekedés és kerékpáros közlekedés népszerűsítése,
- ivóvízjavító program végrehajtása.

Hulladékgazdálkodás

Környezeti célállapot:

- a lakossági kommunális hulladékgyűjtés rendszerének fejlesztése,
- a szelektív hulladékgyűjtés rendszerének teljessé tétele,
- a felhagyott hulladéklerakó tájba illesztése.

Feladatok:

- az átrakó állomás kialakítása,
- a komposztáló telep fejlesztése,
- inert hulladék kezelő központ kialakítása,
- a szelektív hulladékgyűjtő szigetek számának növelése,
- a lakosság ösztönzése a szelektív hulladékgyűjtésben való részvételére programok szervezésével és folyamatos tájékoztatással,
- a felhagyott hulladéklerakó rekultivációjának elvégzése

Pályázati lehetőségek:

- a települési szilárdhulladék-lerakókat érintő rekultivációs programok kiterjesztése (Új Széchenyi terv 91.old.)
- a települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése (Új Széchenyi terv 92.old.)

Területhasználat, zöldfelület-gazdálkodás, településtisztaság

Környezeti célállapot:

- a településen meglévő zöldterületek minőségének megóvása,
- zöldterületek arányának növelése.

Feladatok:

- faállapot felmérés elvégzése (Zöldterületi kataszter)
- a meglévő faállomány folyamatos erdészeti fenntartása,
- a védelemre szoruló és városképi szempontból jelentős fák felmérése,
- helyi védettségű természeti értékek közé történő felvétele,
- utca és köztérfásítás, valamint cserjésítés a fafajtilalmi helyi rendelet figyelembe vételével,
- természetkímélő gazdálkodás a NATURA 2000 területeken.

Környezetbiztonság

Környezeti célállapot:

- a lakosság környezeti biztonságérzetének további erősítése.

Feladatok

- a védelmi szervekkel hagyományosan jó partneri és együttműködési viszony folyamatos fenntartása és ápolása,
- a védelmi szervek munkájának a lakosság mind szélesebb körében történő megismertetése még több szakmai nap, interaktív bemutató szervezésével.

Környezeti nevelés

Környezeti célállapot:

- a közoktatásban a környezeti nevelés gyakorlati szempontú erősítése,
- a lakosság teljes körének környezetvédelmi ügyekben való jól értesültségének biztosítása.

Feladatok

- a közoktatásban az elméleti szintű környezeti nevelés erősítése környezetvédelmet érintő ki-
rándulások, környezetvédelmi jeles napokról történő megemlékezések, hulladékgyűjtési ak-
ciók szervezésével.

Pályázati lehetőségek:

- a fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kam-
pányok (Új Széchenyi terv 101-102. old.)
- a fenntarthatóbb életmódot és a fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket
elősegítő mintaprojektek pl.: lakossági komposztálás népszerűsítése (Új Széchenyi
terv 103-104. old.)
- a lakosság folyamatos tájékoztatásának biztosítása környezetvédelmi ügyekben a város hiva-
talos honlapján, a helyi médiákon keresztül és a városi rendezvényeken

Pályázati lehetőség:

- környezetvédelmi célú informatikai fejlesztések a közigazgatásban (e-
környezetvédelem) pl.: infokommunikációs rendszerfejlesztés (Új Széchenyi terv
105. old.)

Köztisztaság, hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodási, környezet-, és egészségvédelmi szempontok megkövetelik a települési szilárd hulladékok szervezeten szelektált gyűjtését és ártalmatlanítását, melynek Magyarországon ma a legelterjedtebb formája a rendezett lerakás. A környezetvédelmi és gazdaságossági szempontok (és az EU irányelveknek történő megfelelés igénye) azonban már rövidtávon sem engedik meg, hogy az újrahasznosítható hulladékokat lerakással ártalmatlanítsuk. Ezért szükséges a hulladékok szelektív gyűjtése, utóválogatása és az újrahasznosítható anyagok felhasználása. Ezen igény kielégítését tűzte ki célul a Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás, mely mind az EU-, mind a magyar jogszabályi követelményeket szem előtt tartva egy komplex hulladékgazdálkodási rendszert valósít meg a Dél-kelet Alföldi területen a regionalitás elve alapján.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatok megoldására 2006. márciusában alakult meg a Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás, Orosháza gesztorságával. A DAREH Önkormányzati Társulás minden törvényi előírásnak és vonatkozó jogszabálynak megfelelően működő, bejegyzett önkormányzati társulás, jelenleg 93 önkormányzat a tagja. A Tagok a Társulási Megállapodás alapján, saját közigazgatási területükön belül megvalósítandó települési szilárd hulladék begyűjtésére, elhelyezésére és ártalmatlanítására szolgáló létesítmények létrehozására és üzemeltetésére kötöttek megállapodást. A Tagok hulladék-átrakó állomások, hulladékkezelő művek, hulladékválogató létesítmények, hulladékgyűjtő udvarok és szigetek kialakítását, valamint elhagyott, korszerűtlen hulladéklerakó telepek rekultivációját vállalták.

Hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása érdekében a társult önkormányzatok képviselő-testületei célul tűzték ki a pályázat útján elérhető pénzügyi – elsősorban az Európai Unió Kohéziós Alapjából származó – források megszerzését, az ehhez szükséges, a pályázatok kidolgozásával, benyújtásával és végrehajtásával összefüggő feladatok közös megoldását az Unió egyre szigorodó környezetvédelmi előírásainak teljesítése érdekében.

A DAREH Önkormányzati Társulás a KEOP-7.2.3.0. „*A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése*” című pályázati konstrukció első fordulójára sikerrel pályázott két projekttel, a támogatási szerződések megkötésére 2008. második felében került sor. Az első fordulóban az I. ütem esetében 144.622.451,- Forint, a II. ütem esetében pedig 152.334.884,- Forint támogatást nyert, ezen összeghez kell 15%-15% önerőt biztosítaniuk a társult önkormányzatoknak. A pályázati konstrukció tehát kétfordulós eljárást ír elő, így az első forduló keretében két év állt a Társulás rendelkezésére, hogy előkészítse a rekultivációs munkák tényleges megvalósítását, elkészítse a tervdokumentációkat és megszerezze a szükséges engedélyeket. Az I. ütem második forduló pályázatában 36 település 39 hulladéklerakója szerepel (köztük Orosháza bezárt hulladéklerakó-telepe), a beruházás tervezett összköltsége bruttó 5.111.681.869,- Forint. A II. ütem második forduló pályázatában pedig 35 település 37 lerakója vesz részt, a beruházás tervezett összköltsége bruttó 5.093.247.209,- Forint. Pozitív elbírálás esetén 2011. év első felében megindulhat a beruházás.

A KEOP-7.1.1.1. kódszámú „*Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése*” című konstrukcióra 2010. szeptember 14-én nyújtotta be pályázatát a Társulás. 2010. decemberében született meg a támogató döntés, melynek értelmében a Társulás 206 556 800,- Forintot nyert a rendszer kiépítésének előkészítésére. A Támogatási Szerződés előkészítése folyamatban van. Az első forduló projekt esetében a társult önkormányzatoknak 15 % önerőt szükséges biztosítaniuk.

- *Feladatok:*

Az Orosháza gesztorságával megvalósuló KEOP projektek keretében szükséges végrehajtani a bezárt hulladéklerakó rekultivációját, illetve a hulladékgazdálkodási rendszer kiépítésének előkészítését, engedélyek beszerzését.

Orosháza hulladéklerakójának rekultivációja a KEOP-7.2.3.0 „*A települési szilárdhulladék-lerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése*” című pályázati konstrukcióban valósul meg. A lerakó helyben rekultiválható, két ütemben (2009-es bezárás). A hatósági egyeztetés és engedélyezési eljárás során a Hatóság a jogszabálynál részletesebb rétegrend alkalmazása mellett döntött. A lerakóban keletkező gázmennyiség nem indokolja a biogáz hasznosítását, ugyanakkor a biogáz gyűjtését és kezelését (fáklázás) meg kell oldani.

A DAREH Önkormányzati Társulás sikerrel pályázott KEOP-7.1.1.1. kódszámú „*Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése*” című konstrukcióra. Az előkészítendő projekt célja a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése a szelektív hulladékgyűjtés fokozásával, melynek keretében a jelenlegi szigetes gyűjtés teljes körűvé válik, kiegészítve házhoz menő szelektív gyűjtési lehetőséggel és zöldhulladék-gyűjtéssel, közületi zöldhulladék szelektív gyűjtésével, valamint hulladékudvarok építésével. A vegyes gyűjtés hatékonyabbá válik új átrakó állomások építésével, a szelektív gyűjtéshez tartozó hulladékkezelés bővül új komposztáló építésével és a meglévő létesítmények kapacitásbővítésével. Emellett MBH-k kerülnek kialakításra, és a hulladékkezelésen túlmenően nagy hangsúlyt kap a hulladék keletkezésének megelőzése házi komposztáló kiosztásával, újrahasználati központok kialakításával, lakossági tájékoztatással. A tervek szerint a rendszer két gyűjtőközzel kerül kialakításra, az északi körzet központja Békéscsaba, a déli körzet központja Hódmezővásárhely. A megvalósítandó fejlesztések tervezett beruházási összköltsége 10 776 673 000,- Forint.

A tervezett fejlesztések Orosházán:

- hulladékudvar létrehozása,
- meglévő komposztáló bővítése,
- mobil aprító komposztálóhoz,
- komposztforgató traktorral,
- mobil komposztrosta,
- homlokrakodó komposztálóhoz,
- válogatómű,
- MBH előaprító,
- átrakó,
- térbeton,
- 3 db görgős konténerszállító,
- 14 db görgős konténer,
- 1 db pótkocsi.

Az Orosházán megvalósítandó fejlesztések összköltsége 1.344.900.000,- Forint. Sikeres második fordulás pályázat esetén a tervezett fejlesztések 100%-os támogatással valósulhatnak meg.

IV. Városüzemeltetés

Ebbe a gazdasági tervbe tartozó fejezetben természetesen nem magát az üzemeltetési tevékenységet, hanem a gazdaságos, eredményes és színvonalas tevékenység feltételrendszerét biztosító fejlesztési törekvéseit tárgyaljuk.

➤ A városüzemeltetési politika

A város vagyonának rohamos gyarapodása, a térségben betöltött szerepnövelésének céljai, a városi életminőség javítása iránti igény, továbbá a felzárkózási és lépéstartási kényszer megkövetelik a korszerűbb szervezeti (társulási) struktúrákra, ismeretekre és eszközökre alapozott városüzemeltetést, de a jobb költséghatékonyságot is egy magasabb kvalifikáltágú produktum eléréshez.

Gazdaságfejlesztési tevékenységünk jelenlegi munkamegosztásának (elsősorban a fejlesztési és üzemeltetési feladatok vonatkozásában!) megkerülhetetlen átgondolása tehát az üzemeltetési struktúrára is ki kell terjedjen!

➤ A városüzemeltetés feladatai

Közvetlenül a városüzemeltetési politika végrehajtásáért felelős. A gazdaságfejlesztési program által célként meghatározott beruházások, fejlesztések, fenntartások és üzemeltetések tekintetében végzi tevékenységét. A feladatok elvégzése a gazdasági élet különböző szereplői, az Orosháza Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, az általa fenntartott intézmények és gazdasági társaságai között oszlanak meg. Orosháza Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala a Városfejlesztési, Beruházási Iroda feladatai közé utalta városüzemeltetési kötelezettségeit. Az Iroda feladatai közé tartozik az Önkormányzat vagyonának kezelésével, hasznosításával, az önkormányzati rendeletekben, képviselő-testületi határozatokban foglalt feladatok ellátása, az önkormányzati intézményekkel kapcsolatos feladatok elvégzése, az önkormányzati beruházások előkészítése és lebonyolításának koordinálása, a városüzemeltetést, kommunális közműszolgáltatással kapcsolatos önkormányzati feladatok ellátásának szervezése, koordinálása. A tevékenységeivel kapcsolatos közbeszerzési eljárásokban való közreműködés.

Az 1990. évi LXV. Törvény értelmében a város feladatkörébe tartozó közszolgáltatási tevékenységeket az Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Rt. (Orosháza, Fürdő u. 5. sz.) végzi, melyek az alábbiak: önkormányzati vagyonkezelés, csapadék- és belvízelvezető hálózat üzemeltetés, közterületek tisztántartása, önkormányzati utak-úthálózat fenntartása és üzemeltetése, továbbá a kommunális szilárdhulladék-lerakó telep és a komposztáló telep üzemeltetése, valamint a zöldfelület fenntartása és a karantén kártevők irtása.

Részletezve:

- A lakás és ingatlangazdálkodáson belül elvégzi az önkormányzati tulajdonban lévő lakás- és nem lakás célú ingatlanok hasznosítását, valamint gyakorolja a bérbeadói jogokat.
- A csapadék- és belvízelvezető csatornahálózat üzemeltetésén és fenntartásán belül a város belterületén lévő nyíltárkos és zárt rendszerű csapadékvíz, valamint belvízelvezető csatornák állapotának és működőképességének ellenőrzését, működőképességét, elvégzi, üzemelteti a csapadék és belvízelvezető csatornahálózatot, rendkívüli eseménynél tájékoztatást ad az önkormányzatnak, az új létesítményeket üzemeltetésre átveszi.

- A közutak, közlekedési területek fenntartása és üzemeltetése, valamint a hó- és síkos-ság-mentesítés.
- Köz- és településtisztaság fenntartása, karantén kártevők és rágcsálók irtása, dögtelep monitoring.
- Parkkarbantartás, zöldfelületek fenntartása.
- Sportlétesítmények, sportpályák üzemeltetése.

Mindezek eredményes (gazdaságos és színvonalas) megvalósulása érdekében – figyelembe véve a szigorodó környezetvédelmi követelményeket és a teljesítésükhöz fejlesztett korszerű technológiákat (megoldásokat) – a továbbiakban még inkább nagyobb gondot kell fordítani az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság strukturális és erőforrás (fizikai és humán) fejlesztési feladataira.

Megfontolásra javasoljuk a Városüzemeltetési Zrt. feladatkörének olyan irányú bővítését, mely összefogja a helyi szolgáltatást végző vállalkozókat annak érdekében, hogy az Orosházán élő emberek számára a különböző (pl. karbantartás, takarítás, esztergályos munkák elvégzése, stb.) szolgáltatások igénybe vétele egyszerűbb legyen.

- Az önkormányzati intézményhálózat struktúráját és kapacitását – törvényes kereteken belül – az önkormányzat határozza meg, melyek jelentősége a működési költségeik éves költségvetésbeni aránya tekintetében is elsőrangú.
- Az egyéb - nem intézményi alapvető - közszolgáltatások egy részének végzését illetően az önkormányzat törvényi korlátok között ugyan, de döntési helyzetben van (közterületi, köztisztasági és vízellátás-csatornázási, csapadék –és belvíz elvezetési, hulladékgazdálkodási feladatok), tehát megteremtve a feladatok elvégzésének feltételeit maga végzi azokat vagy nem, kivéve ezek alól a kötelező közszolgáltatások egyes át nem ruházható elemeit.

(Az Önkormányzat által végzett kötelező és önként vállalt feladatok felsorolását Orosháza Város Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló Ör tartalmazza.)

Mindezen tevékenységek, - melyek kiadásai a település működési költségének számottevő hányadát képezik – lehető legalacsonyabb ráfordítással történő színvonalas megvalósítása tehát döntő jelentőséggel bír a város gazdálkodásában.

Az idegen tulajdonú közműves szolgáltatásokat illetően (energiahordozók, távközlés) a jó eredmény kulcsa a konstruktív együttműködés kialakítása az önkormányzat és a tulajdonosok között.

EI kell érni, hogy a város vonzerejét javító célú nagyberuházásaink településgazdálkodási szinten legalább üzleti terveiknek megfelelő megtérüléssel működjenek.

2015-ig célunk az EU konform, intelligens város minősítési szint elérése. Természetesen ez utóbbi cél feltételezi a városüzemeltetési infrastruktúrák tervezett fejlesztéseinek komplex megvalósulását, melybe bele tartozik a modern informatikai hálózat kiépítése is.

➤ **Energiagazdálkodás**

A városüzemeltetés működési költségének egyik alapvető tényezője, az energia gazdálkodás eredményessége, mely az önkormányzati intézményhálózat és gazdasági társaságai működési költségében játszik jelentős szerepet. Racionalizálása városunkban sokrétű feladatként jelenik meg azért is, mert távfűtőműves kiterjedt fűtőhálózat nincs.

Az egyre növekvő energia igények teljes körű kielégítése egy település esetén a fejlődés kulcsa lehet.

Orosháza Város energia ellátását alapvetően két energiahordozó – a földgáz és a villamos energia – biztosítja. Mindkét energiahordozó a nagyrészt privatizált országos ellátó rendszerhez kapcsolódóan

áll rendelkezésre, ezért amennyiben az országos rendszereken nem történik havária, úgy a város ellátása is folyamatosan biztosított.

A fosszilis energiahordozók termelési költségeinek növekedése-, valamint a környezetszennyezés ütemének csökkentése szükségessé teszik az energiahordozók takarékosabb felhasználását-, valamint az ún. alternatív vagy megújuló energiahordozók alkalmazásának előtérbe állítását.

Településünk ezen a területen haladást ért el.

Ezekre példák az önkormányzati intézményeknél megvalósított energetikai korszerűsítések (pl.: Gyopárosfürdő geotermikus energiával történő ellátása folyamatban van, „Adj teret magad mellett” projekt keretén belül napkollektorok elhelyezés).

Az önkormányzat következő tervidőszakban tovább kíván lépni ezeken a területeken is.

Alapfeladatok: Az energiafelhasználási igények mértékének és az előállítás-átalakítás költségének csökkentése továbbá a megújuló energiák hasznosítása.

Számottevő eredmény a fűtési energia igény csökkentése terén az épületek lényegesen jobb hőszigetelésétől és a korszerű fűtőberendezések alkalmazásától várható.

Közüntézmények, energiagazdálkodás

Feleljenek meg a gazdaságos és korszerű üzemeltetés követelményeinek. A működési költségek alapvető tényezője az energiagazdálkodás. Orosháza város energia ellátását a földgáz és a villamos energia biztosítja, de egyre nagyobb teret kapnak a megújuló energiaforrások (geotermikus energia Gyopároson, a belvárosi geotermikus hálózat; a napkollektoros HMV rendszerek: Czina Sándor Tagintézmény, Eötvös József Tagintézmény, Diákélelmezés, Táncsics Mihály Gimnázium és Középiskola, Ezüstfenyő Szociális otthon, Orosháza Város Önkormányzata Egységes Szociális Központ, Önkormányzati lakások), a fosszilis energiaforrások mellett. Az energiahordozók díjának növekedése, valamint a környezetvédelmi szempontok szükségessé teszik a takarékoskodást. Az energetikai költségek csökkentésére tovább kell folytatni a központi forrásos pályázatos fejlesztéseket (Széchenyi Terv). Az Önkormányzatnak támogatnia kell a közintézményeknél, valamint az Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál az energiaracionalizálást célzó korszerűsítéseket, a megújuló energiahordozók hasznosítását célzó beruházásokat. Több képviselő javasolta, hogy pályázzunk bármire! A még nem korszerűsített intézményekben törekedni kell a fűtési rendszer energiatakarékos szemléletű rekonstrukciójára, a hőszigetelésre, nyílászárók cseréjére, valamint a megújuló energiaforrások használatára (geotermikus energia, HMV előállítás napkollektorral); ill. a fényforrások nagy hatásfokú típusúra cserélésére. A fosszilis energiahordozók teljes kiváltása érdekében tartalék fűtési rendszer kialakítása (pl. talajszondás hőszivattyú), vagy a jövőben létesítendő geotermikus fűtőhálózatok hálózatba kapcsolásának lehetősége (egymásnak tartalékai a váratlan leállások, időszakos karbantartások esetére) vizsgálendő. Mivel a geotermikus fűtési rendszer tartalék rendszere jelen esetben a földgázüzemű tüzelőberendezés, így kényszerűen fent kell tartani a teljesítmény-lekötéseket, a rendszerhasználati díjakat, alapidíjakat. Ennek éves mértéke éves szinten több tízmillió forint, amely indokoltá teszi alternatív tartalék rendszerek kialakításának vizsgálatát.

V. Az agrárszféra fejlesztésével kapcsolatos feladatok

Önkormányzatunk is érdekelt az EU követelményeinek is megfelelő, majd ahhoz rugalmasan alkalmazkodó mezőgazdálkodás létrejöttében: termelői szervezetek alakulásában, fejlesztésében.

Orosháza város gazdaságában a mezőgazdaság fejlesztése a gazdasági programban a többi terület mellett a következő időszakban kiemelt szerepet kell, hogy kapjon. A Kormány vidékfejlesztési koncepciója a kis és közepes vállalkozásokra (KKV-k), a családi gazdaságok fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Mindez összekapcsolódik az Európai Unió közös agrárpolitikájának (KAP 2013-2020) jelenleg folyó egyeztetésével. A Kormány a magyar vidék, a mezőgazdaság tíz éves, 2020-ig tartó időszaknak agrár és vidék stratégiáját készíti és fogadja el 2011. tavaszán.

Mindezek alátámasztják azt, hogy a vidék, ezen belül a mezőgazdaság fontos helyet foglal el az ország gazdaságának fejlődő pályára állításában. Ezt a célt kell megfogalmazni, s tartalmilag megvalósítani Orosházán is a következő öt éves gazdaságfejlesztési programban.

Az önkormányzatnak az alábbi területekkel a következő időszakban foglalkoznia kellene:

- Segíteni a kis és közepes vállalkozásokat a helyi piacra jutásban, valamint az önkormányzati intézmények ellátásához adatbázis és beszállítói rendszer kialakításában.
- Nagyobb vállalkozások esetében a tevékenységüket fejleszteni akarók és tudók másodlagos termékeiknek orosházi fogyasztókhoz jutásának elősegítése.

A városban már meglévő érdekképviselő segítségével tovább kell fejleszteni a mezőgazdaságban tevékenykedők szakmai tudásának emelését továbbképzések, fórumok rendezésével. A város élelmiszer alapanyag termelőit – gazdálkodók – szervezeteiken keresztül bevonni a másodlagos élelmiszer feldolgozók kapacitásának kialakításában, fejlesztésében. Mindebben meg kell találni az érdekeltységük módozatát a gazdák integrálásának kiszélesítésével. Az új munkahelyek létrejöttét segíteni kell.

Keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyek elősegítik az élelmiszer alapanyag előállítók által Orosháza határában megtermelteteket, és helyben feldolgozását segítik. Ki kell használni azokat a tendenciákat, melyek ezt támogatják. Előtérbe kell helyezni a gabona és baromfi feldolgozás újraindítását, ezáltal munkahelyek jöhetnek létre.

A városban élelmiszer feldolgozó üzem létesíteni kívánó vállalkozások számára előtérbe kell helyezni, hogy a mezőgazdaságban helyi és térségi szinten megtermelt élelmiszer alapanyagokat a városban dolgozzák fel, így lehetőség nyílik a helyi foglalkoztatás növelésére. Mindez segíti az ipari termelés skálájának szélesítését is.

A helyi értékek tárában helyet kell biztosítani a hagyományos orosházi élelmiszereknek, pl. libamáj, csíramálé, orosházi kenyér, esetleg orosházi kolbász, szalámi. Fontos az eredetkutatás és az előállításukat ma is végzők termelésük fejlesztése és marketingjének segítése, kiállítások, állandó bemutatóhely megvalósítása.

Orosháza jelenleg a megye iparilag fejlettebb települései közé tartozik. Emellett fontos a mezőgazdaság termelési érték alapján történő helyének meghatározása is. A mezőgazdasági termelést folytató vállalkozások kistermelők fontos munkát látnak el Orosháza határában. A termelési volumen szerint a város bevételeiből is a rájuk eső rész jelentősnek mondható, ami az adózásban realizálódik. A kor követelményeihez igazodó szakmai ismeretek fejlesztésében fontos helyet foglal el a helyi érdekképviselő. Mellette az év során létrejövő Mezőgazdasági Kamara tölthet be fontos helyet a gazdálkodók munkájának, kapcsolatainak a fejlesztésében.

Joggal merül fel igény az agrárszféra szakintézményi hátterének az önkormányzat által történő integrálására. Ezt a célt szolgálja a Gazdák Háza projekt megvalósítása.

Orosháza a térség központi fekvésű településeként a gazdák tevékenységét szabályozó, segítő intézmények elhelyezését is fel kell vállalnia.

Az alábbiak tartoznak ebbe a körbe:

- Kormányhivatal élelmiszerbiztonsági állategészségügyi fő-állatorvos,
- a falugazdászok,
- a növény és talajvédelmi felügyelők,
- méhegészségügyi felügyelő,
- létrejövő Mezőgazdasági Kamara,
- a mezőgazdaság területén működő érdekképviselői szervezetek.

Mindezen hatóságok, szaktanácsadási feladatot ellátók együttes elhelyezése segíti a gazdálkodókat a munkavégzésben, a pályázati úton megszerezhető termelést segítő támogatások elérésében.

A szakképzés terén támaszkodni kell a Mezőgazdasági Kamara és a térség agrár felsőoktatási intézményeinek segítségére.

A mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez feltétlen kötődik a külterületi közlekedés fejlesztési pályázataiban való részvétel, azok megvalósítása a pályázat segítségével.

Foglalkozni kell a külterületi földutak rendszeres karbantartási, javítási feladatának az adott határrészen meghatározó és gépi felszereltséggel rendelkező gazdálkodók bevonásával történő elvégeztetésével szerződéses formátumban. Ugyanez vonatkozik a mezőgazdasági területeken lévő levezető és összekötő, vízelvezető csatornák karbantartására, melynek szakmai felügyeletét az Államnak kell vállalnia.

Meg kell teremteni annak feltételeit, hogy Orosháza a szélesebb térség – Arad, Temes megye, Vajdaság és a térségünk – földrajzi középpontjában agrárkoordinációs központja legyen. A kárpát medencei agrárstratégia pedig az Európai Unió közös agrárpolitikájához igazodva segítse a nemzeti agrárstratégiák megvalósult részét.

VI. Humánszféra fejlesztése

Oktatás, közművelődés, sport

Városunk fejlődőképessége közvetlenül függ a helyi humán erőforrás minőségétől. Ennek potenciális jelentősége az eu-forrásokért folyó versenyben felértékelődik. E téren Orosháza és térsége számára a sokszínű, színvonalas alap- és középfokú oktatási intézményhálózat, a közművelődés intézményeinek és civil szervezetek együttesének hagyományörző és hagyományteremtő programjai valamint a kiemelkedő eredményekkel büszkélkedő, kivételesen gazdag sportélet jelenti az alapot. A Kodolányi János Főiskola jelenléte a nappali tagozatos alapképzések indulásával válik hatékony térségfejlesztési erővé. Oktatási, közművelődési és sportkonceptiónk, rendeleteink helyzetelemzésen alapuló fejlesztési, szabályozási programok, aktualizálásuk visszatérő feladat.

➤ *Oktatás*

Az elmúlt másfél évtized alig-alig tudott folyamatosságot biztosítani a működtetésben, szabályozásban, tervezésben. A helyi oktatási feladatok ellátása során megkerülhetetlen problémát jelent, hogy az oktatási ágazat elemei nem alkotnak rendszert, egymással ellentétes hatású működési sajátosságokra képesek.

- A normatíva egy-egy ellátottra jutó *oktatási feladatot* finanszíroz. A mindenkori költségvetés nem számol azzal, hogy a feladat csak intézményfenntartással látható el.
- A helyi önkormányzat általában *kénytelen intézményfenntartásról gondoskodni*. Ez közfeladat, a településfejlesztés része, és a helyi adottságok rövid távú befolyásolására éppúgy nincs mód, mint a működtetési, hatékonysági mutatók optimalizálására..
- Az oktatási intézmény pedagógiai feladatai gyermekekhez, osztályokhoz, nevelőtestülethez kötődnek. *A nevelő-oktató munka tan évekből, 4-8 éves fejlődési-fejlesztési ciklusokból áll s ez még a pénzügyi/naptári évekhez sem igazítható.*

Olyan oktatásfejlesztési stratégia kialakítása szükséges, mely legalább középtávra kiküszöböli, áthidalhatóvá teszi a rendszerbeli ellentmondásokat, a biztonságos tervezést megalapozza.

Az oktatás fejlesztésének területei, feladatai, lehetőségei:

- Az idegen nyelvi képzés ma minden területen közvetlen gazdasági érték. Más városokhoz hasonlóan támogatni kell. Helyi program kidolgozása vagy bevált eljárás átvétele egyaránt hasznos lehet.
- A területfejlesztési kutatások személyi feltételeit rövid távon jelentős mértékben támogatni kell. Ez napjaink projektközpontú tervezési, területfejlesztési és finanszírozási gyakorlatát tekintve a leggyorsabban megtérülő beruházás. Felkészült projektmenedzserekre van szükség, akik a saját szakterületükön képesek 1-3 éves pályázati programok megtervezésére és menedzselésére.
- Erősíteni kell az általános/közismereti képzés feltételrendszerét, hatékonyságát. A pedagóguspálya presztízsét fokozni kell.
- A térségközponti szerepből fokozott terhek és elvárások adódnak. A költségek jelentősek. Feladatok, szakterületek: tanköteles korúak ellátása, emelt szintű oktatás, középfokú képzés, szakképzés, kollégiumi ellátás, művészeti nevelés, gyógypedagógiai és szakszolgálati ellátás, felzárkóztató oktatás, integrált nevelés, oktatásigazgatás..
- Iskolabuszok működtetése több területen is indokolható.
- Az orosházi közoktatási intézmények állapota összességében megfelelő. Az épületek/építmények átlagéletkora magas. Az energiaellátás, a vízesblokk – általában a közművek – korszerűsítése kiemelten fontos, időszerű. Egy intézmény teljes felújítása az éves felújítási keretet teljesen kimeríti. A felújítási programot tervezni, ütemezni kell.
- Minden óvoda és iskola Pedagógiai Programja tartalmaz sajátos helyi feladatokat. A teljesség igénye nélkül:

Óvodák: integrált nevelés, idegen nyelv -, úszás -, gyermektorna -, kézműves foglalkozások szervezése...

Általános iskolák: emelt szintű matematika, magyar, biológia, idegen nyelv, ÉKP, „sport-tagozat”, fejlesztő felkészítés, művészeti nevelés...

Középsiskolák: emelt szintű tagozatok, felzárkóztató oktatás, tanfolyami és fakultatív közismereti és szakmai képzések, AIFSZ képzések.

- Óvodáink és általános iskoláink Orosháza város közigazgatási területén biztosítják a teljes körű ellátást. Az alapfokú művészeti iskola, a Nevelési Tanácsadó valamint a Gyógypedagógiai és szakszolgálati intézmény a kistérség 9 településének igény szerinti ellátását

korlátozott keretek között biztosítja. Középiskoláink tanulóinak cca. 50 %-a orosházi lakos. A többi bejáró vagy kollégista. A régió kívül eső területéről érkezettek száma nem jelentős. A térségi, megyei feladat tervezése és finanszírozása koncepcionális kérdés. A Köznevelési Intézkedési Terv felülvizsgálata indokolt.

- Szakképző intézményeink kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a vállalati kapcsolatoknak. Ez a szakképzéshez kapcsolódó vállalati támogatás, a munkaerőigény, a gyakorlati képzés (képzési hely ill. tanulószerveződés) szempontjából fontos. Az évente megrendezésre kerülő reprezentatív programok, szakember-találkozók adnak áttekintést az együttműködés fontosabb, aktuális ill. számszerűsíthető eredményeiről, területeiről, perspektíváiról. E téren bőven van s lesz még tennivaló, senki sem lehet elégedett.
- A felnőttképzés területei: közismereti képzés (ld. érettségire felkészítő valamint felzárkóztató) és szakképzés. Utóbbi a nehezebb, mert a finanszírozás egyedi megoldást igényel s többféle (települési, intézményi, vállalati és egyéni ill. csoport) érdek összeegyeztetését teszi szükségessé. Önálló, megoldásra váró helyi és térségi probléma a munkanélküliek csoportjainak képzési programja: fiatalok, romák, tartós munkanélküliek, fogyatékkal élők.... E téren biztató helyi kezdeményezésből és jól hasznosítható külföldi tapasztalatokból lehet kiindulni.

Konkrét fejlesztési lehetőségek:

Helyi innovációs pályázati rendszer, ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési lehetősége

- Helyi **innovációs pályázat kiírása** azokra a területekre indokolt, melyek a polgármesteri programban megfogalmazott, a térségfejlesztési-, településfejlesztési koncepcióban rögzített célokat szolgálják, e középtávú programok tartalmi elemeihez igazodnak. Előnyt jelentenek a **kiemelt helyi célokat** szolgáló, a futó hazai ill. *eu-forráshól támogatható*, a közösségi együttműködést erősítő projektek, tervezetek.
- A pályázati rendszer akkor hatékony, ha módot ad a kiírás tartalmi és formai feltételeinek eleget tevő **valamennyi benyújtott pályázat** díjazására.
- A pályázati díj lehet pénzjutalom és/vagy helyben nyújtható természetbeni juttatás. Lehet szolgáltatás, igénybe vehető kedvezmény. Lehet pályázati önrészként felhasználható támogatás...
- A pályázati rendszer elvárt eredményei:
 - megvalósítható programok, projekttervek kerülnek a pályázató birtokába
 - a felhívás feladatra orientál, mozgósít,
 - a program forrásbővítéshez vezet
 - innovatív hálózat, önmagát eltartani képes szervezetszerű együttműködés jön létre, mely az érdekeltség és a személyes felelősség együtt járása rövid távon fenntarthatóvá válik.
- A helyi **ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési** lehetősége olyan fejlesztési irány, mely szerény befektetés mellett is jelentős eredményeket hozhat, ha három célcsoport véleményének megismerése, érdeklődésének felkeltése révén sikeres programmá válik.

A három célcsoport:

- felsőoktatási intézményekben tanuló orosházi lakosok,
- felsőoktatási intézmények végzős hallgatói, doktoranduszai, rezidensei,
- külföldön dolgozó, tanuló orosházi, orosházi kötődésű fiatalok.

- Mindhárom célcsoport tagjai potenciális lehetőséget jelentenek valamilyen közös érdekeltségen alapuló kapcsolat létrehozására.
- A fiatalok a hazai és nemzetközi életter valós körülményeinek megismerésére irányuló szándékaik és aktuális kényszerek hatására, személyes tapasztalatok szerzése közben hoznak felelős vagy felelőtlen döntéseket a letelepedésről, karriertervezésről, családalapításról, otthonteremtésről, munkakezdésről, munkahelyi gyakorlat vállalásáról. Velük *személyes* kapcsolatba kell kerülnie annak, aki valós véleményre, motivációkra kíváncsi, igényt akar formálni, kelteni, érdekazonos együttműködést kíván kiépíteni. Lehet szó évfolyamdolgozatok, szakdolgozatok, doktori disszertációk írásának támogatásáról, tankötelezettségi körbe tartozó gyakorlatok helyszínének biztosításáról, nemzetközi cserekapcsolatok, tanulmányutak pályázati kereteinek kihasználásáról, egyéni vagy csoportos kezdeményezések elősegítéséről... – ezen a területen nincs helye, értelme rutinszerű megoldásokat keresni! A lényeg épp abban áll, hogy jellemzően egyedi megoldásokra, döntésekre van szükség, lehetőség.
- A 20-35 éves korúak között kevesebb elkötelezettséggel, fokozott érdeklődéssel, nyitottsággal, problémamegoldó beállítottsággal, kreativitással, kudarcűrő képességgel, újrakezdési hajlandósággal, sikerorientált, ambiciózus, találerős személyiségekkel az átlagosnál nagyobb arányban számolhatunk. Fontos tehát, hogy kapcsolatépítési helyzetbe kerüljön az, aki velük együttműködve akar orosházi gazdaságfejlesztési célokat szolgálni, eredményeket elérni.
- Az *oktatás* fejlesztésére a napokban készítette el stratégiai tanulmányát a Qualitas T&G. Ez a dokumentum középtávú program a jelenlegi rendszer hatékonyabbá tételéhez, forrásbővítő lehetőségek kihasználásához, a szolgáltatási színvonal emeléséhez. A megvalósítás az együttműködési szándékok összeegyeztetésén múlik.

Összegezve: az oktatás funkciója, hogy megújítsa önmagát. Ahol elmaradott, szegregált az oktatás, ott nincs fejlett település, fejlett régió, fejlett ország. Nincs közösségi perspektíva. Orosháza oktatásának tárgyi feltételrendszere évről évre bővül, minősége javul. A külső források bevonására az ágazat minden szereplőjének a jövőben is fokozott figyelmet kell fordítani. Az oktatás akkor jelent majd a jelenleginél hatékonyabb – látványosabb, gyorsabb, perspektivikusabb – szerepet Orosháza gazdasági fejlődésében, ha a személyi feltételek a programhoz kötődően javulnak.

Az oktatás tartalmi és szerkezeti szempontból egyaránt átalakulóban van. A környezettudatos nevelés gyakorlata, az egészséges életmód és életvezetés elsajátíttatása, az EU-normák ismerete, biztos idegen-nyelvtudás, informatikai és kommunikációs műveltség irányába halad(gat) a hazai pedagógia. Csökken az önkormányzatok intézményfenntartói kötelezettsége, előtérbe kerül a különböző fenntartásban működő, sokszínű, térségi szervezettségű, együttműködési megállapodások szerint szerveződő feladatellátás. Lépéselőny jelenthet számunkra a helyi oktatáspolitikai eszközrendszerének bővítése, az intézményvezetés erősítése, a pedagógusszerep megújításának felgyorsítása, az intézmények közötti együttműködés – konzorciumok – támogatása.

A fejlesztési feladatok pragmatikus és koncepcionális szempontok szerint is rendszerezhetők, aktualizálhatók, ütemezhetők, s nagyon ajánlatos számba venni a fejlett országok, városok tapasztalatait. Végül fontos kiemelni a projektek tervezéséhez kapcsolódó személyi feltételek bővítését, a bevált minták, modellek átvételét, az innovatív helyi törekvések támogatását, mert az oktatás terén mindezek előtt a minimális kockázatra, a biztonságra, kiszámíthatóságra kell helyezni a hangsúlyt.

➤ **Közművelődés**

Helyzetkép

- Az önkormányzat közművelődési feladat-ellátásának szervezeti formái
 - A város kulturális intézményei
 - Önkormányzati fenntartású közgyűjteményi intézmények:
 - Justh Zsigmond Városi Könyvtár
 - Szántó Kovács János Területi Múzeum
 - Kulturális Gazdasági Társaság a Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.
 - Orosháza város közművelődési feladatainak ellátásában részt vesz:
 - az Orosházi Média Kft. közszolgáltatási szerződés alapján.
 - közművelődési megállapodás vagy támogatási szerződés alapján a költségvetési rendeletben megnevezett civil szervezetek, intézmények.
 - pályázati rendszerben, támogatási szerződés alapján a kulturális tevékenységet folytató alapítványok, a jogi személyiséggel rendelkező, közművelődési célú egyesületek, vállalkozások.

Épületellátottság, eszközellátottság, technikai feltételek

A Petőfi Művelődési Központ épületének teljes felújítása, bővítése és korszerűsítése megtörtént. 2006. tavaszán átadásra került az újjáépített és jelentősen kibővített művelődési ház.

A könyvtár Dózsa György utcai épületének állaga egyre romlott, így a Justh Zsigmond Városi Könyvtár minden egységével, a Gyermekkönyvtár már egyébként is ott volt, 2007 év végén átköltözött a Kossuth utcára a Petőfi Művelődési Központ épületébe.

2004-ben megtörtént a Szántó Kovács János Területi Múzeum épületének felújítása is.

Így ennek az épületnek az állaga megfelelő, ellenben most már a múzeumhoz tartozó valamikori könyvtár épület teljes felújítása indokolt és szükséges, valamint a szervezetileg a múzeumhoz tartozó Darvas-ház felújítása mára nagyon időszerűvé vált.

A 2006. őszén átadásra került a felújított zsinagóga mely a „Művészetek Háza” elnevezést kapta. Először a Kulturális Kapcsolatok Egyesülete üzemeltetette, majd 2009-től a Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény egy része került elhelyezésre az épületben.

Személyi feltételek

A múzeum és a könyvtár szakember-ellátottság minőségileg megfelelő. Mindkét intézményben magas szintű munka folyik. A könyvtárban és a múzeumban is a munkatársak szakképzettek, új kezdeményezésre nyitottak, a szakmai munka folyamatos megújulása az ellátás színvonalának emelkedését eredményezi. Mindkét intézménynél problémát a szakember és kiegészítő munkatársak „mennyisége” okoz, vagyis a további folyamatos megújuláshoz, a szakmai színvonal emeléshez, a város lakosságának könyvtári-múzeumi kiszolgálásához több szakemberre lenne szükség. Ezen időlegesen segít a Közmunka Program, melyet mindkét intézmény kihasznál és a fiatal főiskolát, egyetemet végzett szakembereknek olyan munkát tud adni, amiből az intézmény is sokat profitál.

2007-től a Justh Zsigmond Városi Könyvtár kistérségi szerepet vállalva végzi munkáját, szolgáltatásait a kistérségi szerepkör elvárásainak megfelelően alakította.

2009 nyarán zökkenő mentesen zajlott le – a törvényi szabályozásnak megfelelően – a Petőfi Művelődési Központot működtető Petőfi Kulturális Kht. átalakulása Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.-vé. A művelődési központ továbbra is az Önkormányzattal kötött közművelődési Megállapodás alapján látja el a város kulturális és közművelődési feladatait. Fő irányvonala a hagyományos, a közönség által igényelt programok szervezése. A programok kiválasztásánál és szervezésénél az igényes kultúra közvetítésére, színvonalas, a közönség számára tartalmas és kellemes

időtöltés biztosítására törekcszenek. E mellett az új, tágas épületben céljuk a közösségi tér biztosítása a magán ill. a civil kezdeményezések számára. 2009. január 1. óta a Városi Képtár és a Zombai utcai műterem is a fenntartásuk alatt működik, folytatva azt a magas szintű szakmai munkát amit már előzőekben is megszokhattunk. A közmunka program keretében kiscgítőik alkalmazására volt és van lehetősége a Nonprofit Kft-nek is, ezáltal a PMK személyi feltételei nagyban javultak.

2008-ban elkészült Orosháza Város Ifjúságpolitikai Konceptiója melyet társadalmi vitát követően a Képviselő-testület elfogadott. A GYIÖK munkáját támogató ifjúsági közösségsegítő mellett 2009. januárjától ifjúsági referens is közreműködik az ifjúsággal kapcsolatos feladatok ellátásában.

A város hosszú távú fejlesztési koncepciójából kiindulva a humán erőforrás fejlesztése terén a következő évek feladatai:

- Az Európai Unió tagságunk lehetőséget nyújt - és egyben elvárásokat is jelent - Orosháza nemzetközi kulturális kapcsolatainak szélesítésére, melyben a kulturális intézmények szerepe kitüntetett. Ennek egyik lehetséges eszköze Orosháza testvérvárosi kapcsolatainak tartalmi gazdagítása, a formális kapcsolatrendszer bővítése intézményi és civil kezdeményezésekkel.
- Az elmúlt évek eredménye a civil szféra bekapcsolása a város kulturális életébe közművelődési megállapodásokkal, támogatási szerződésekkel. A kultúra és a közélet demokratizálásának érdekében szükséges egy fórum, egy civil kerek asztal létrehozása.
- A város idegenforgalmi fejlesztésének érdekében a 2008 év végén elkészült város marketing tervnek megfelelően Orosháza és a kistérség sajátos kulturális hagyományaira építve szükséges a kulturális kínálat bővítése. A friss diplomás fiatalok orosházi letelepedését a munkahelyteremtés mellett, igényes kulturális lehetőségek biztosításával is ösztönözni kell.
- A Kodolányi János Főiskola Orosházi Intézete előadóinak és hallgatóinak bekapcsolása a város kulturális életébe a közművelődési intézményeken keresztül felgyorsítható.

➤ *Sport*

A sport társadalmi-gazdasági szerepe

A sport fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelékek erősítésében, miközben kultúrált szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőséget biztosít. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időtöltés, továbbá gyakorlati eszköze lehet a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának. A nemzetközi eredmények hozzájárulnak a nemzeti önbecsüléshez és büszkeséghez, a látványsportnak pedig üzleti funkciója fontos.

A sportpolitika társadalmi céljai

A sport széleskörű hatásai miatt jelentős eszköz lehet számos társadalmi-gazdasági cél eléréséhez.

- Egészséges társadalom: cél a népesség egészségi állapotának javítása a sport segítségével.
- Harmonikus társadalom, a közösségi kapcsolatok fejlesztése: cél a szabadidő tartalmas eltöltésére lehetőséget nyújtó közösségi terek kialakítása.

- A népesség gazdasági aktivitásának előmozdítása: a sport pozitív hatásainak kihasználása a fiatalok tanulási képességének, a foglalkoztatottak termelékenységének javítása, továbbá a bűnmegelőzés és a kábítószer-használat elleni küzdelem érdekében.
- Nemzeti értékek, és az önbecsülés erősítése: a felmutatott sporteredmények révén növelhető a polgárok büszkeség, önértékelés, az emberek közérzete javul, valamint a helyi csapatok, versenyzők eredményei révén a lokálpatriotizmust erősíti.
- Esélyegyenlőség megteremtése és javítása: a fogyatékosok társadalmi integrációja szempontjából kulcsfontosságú, hogy mindenki számára természetes legyen a fogyatékosok sportolása.

A sportpolitika operatív céljai

Ahhoz, hogy a sport területén az elért eredmények megőrzése mellett előrébb léphessünk, fokozott erőfeszítéseket kell tennünk az iskolai és diáksport minőségének javítására, a fogyatékosok integrációjára, a lehetőségek bővítésére, és a lakosságnak a jelenleginél jóval nagyobb mértékű bevonására a rekreációs sportba.

- Az iskolai testnevelés és diáksport terén cél a gyermekek jó fizikai öröklétének mindennapos testmozgáson keresztüli elérése, a testmozgás megszerettetése, az egészséges életmód fontosságának tudatosítása.
- A rekreációs sport terén cél a kereslet növelése általi bővítés, mely a kínálat élénkülését is indukálja. A kereslet növelésének érdekében tehát cél a népesség aktív sport iránti beállítódásának kialakítása.
- A versenysport terén cél az élsportban már elért eredményességi szint fenntartása, illetve a feltörekvő és népszerű, nemzetközileg jelentős sportágakban az eredmények javítása, a versenysport utánpótlás bázisának biztosítása.

Koncepciók a sport három fő területén

A koncepció felvázolja, hogy a kitűzött célokat hogyan kívánjuk elérni, melyek azok a változások, amelyeket meg kell valósítani a sport egyes területein.

Az iskolai testnevelés és a diáksport koncepciója

Az iskolai testnevelés órának, illetve a tanórán kívüli rekreációs sportfoglalkozásoknak kell nemcsak megalapoznia a gyermekek fizikai kondícióját, hanem megszerettetnie a sportot, illetve tudatosítani a sportos, egészséges életmód fontosságát is.

- Sportoljanak többen a gyermekek az iskolaévek alatt

Hosszú távon megvalósítandó a mindennapos testnevelés óra (infrastrukturális és szakmai) feltételeinek biztosítása.

Középtávon a diáksport felélénkítése a feladat, azaz a délutáni sportfoglalkozások keretében a diákok rekreációs sporttevékenységi lehetőségeinek bővítése.

- A gyermekek szeressék meg a sportot és tudatosodjon annak fontossága

Az iskolai sportoktatás, a testnevelés tematikájának megújítása, korszerűsítése, nem feledve a testnevelés hagyományos funkcióit.

Biztosítani kell, hogy a gyermekek nagyobb érdeklődésére számot tartó, új mozgásformákat sajátíthassanak el.

Az iskolai testnevelésóra feleljen meg a általánosan megjelenő igényeknek.

- A szükséges infrastruktúra megteremtése

Minden iskolának tornaterme legyen.

- Az egész éves úszás lehetőségének megteremtése minden gyermek számára
- Az iskolai sportudvarok fejlesztése, felújítása
- A létesítmények akadálymentesítése, fogyatékkal élők integrációjának társadalmi elérése érdekében.
- Személyi feltételek

Megvalósítási koncepció a rekreációs sport területén

A rekreációs sport a sportnak az a területe, ahol városunk lemaradásban van, ugyanakkor itt lehet a legtöbb embert mozgósítani. A rekreációs sport tömegbázisának létrehozásához a társadalom általános attitűdváltása szükséges, melyet két oldalról kell ösztönözni. Szükséges: egyfelől a sportoláshoz való hozzáférés lehetőségének megteremtése, másfelől a szemléletváltás a társadalom tagjai körében. A városnak egyrészt költséghatékonyságra és megvalósíthatóságra fókuszálva kell kiválasztani a támogatandó sportolási formákat, azaz azokat a sportágakat, mozgásformákat kell támogatni, ahol egységnyi ráfordítással a lehető legtöbb embert lehet „megmozdítani”.

Koncepció a versenysport céljainak elérésére

- Szemléletmód váltás a versenysportban
Alkalmazkodva a folyamatosan változó viszonylatokhoz, a versenysportban is véghez kell vinni a szemléletváltást az alkalmazkodó képesség javítása érdekében. A lehető legobjektívebb rendszert kell kidolgozni arra vonatkozóan, hogy a város a helyi társadalom számára kiemelten fontos versenysportot támogassa. A társadalmilag fontos és a városban hagyományosan eredményes csapatsportágak jelentőségük miatt külön odafigyelést igényelnek. Ezen csapatsportágak, – a labdarúgás, kézilabda – elsősorban a bizonyított társadalmi összetartó, kohéziós erejük, közösségteremtő és -formáló, valamint lokálpatriotizmust kialakító szerepük miatt jelentősek.
- Az egységes utánpótlás-nevelési rendszer koncepciója
Az utánpótlás rendszerének összhangban kell lennie a versenysport koncepciójával, annak kitűzött céljait kell szolgálnia.
- Sportiskolai rendszer
Évfolyamos képzési módszer, amely alapvetően két irányban fejleszthető: egyfelől a közoktatási típusú intézményrendszer létrehozása, másfelől az egyesületi típusú sportiskolai hálózat kiépítése irányában. A jövőbeni cél egy széles alapokon nyugvó, intézményi keretek között működő városi sportiskolai rendszer megteremtése kell hogy legyen, melynek munkájába szorosan bekapcsolódnának a helyi sportegyesületek, biztosítva az utánpótlás nevelés hosszú távú megvalósulását.
- Fogyatékosok versenysportjának integrációja
A sportágfejlesztési programok kidolgozása a fogyatékosok szervezeteinek közreműködésével.
- A hazai versenyrendszer erősödésével szorosan összefüggő tömegbázis megteremtése.

Sportturizmus fejlesztése

Magyarországon a sport megítélése felemás. Amíg a versenysportban – az ország méretét, lehetőségeit figyelembe véve – a sikeres országok közé tartozunk, addig a kutatások szerint a lakosság há-

romnegyede mozgásszegény életmódot folytat. Aktív részvételünk a sportban nemzetközi szinten is igen alacsony.

A sportturizmus meghatározására nincs egyöntetű, mindenki által elfogadott hivatalos megfogalmazás. Az értelmezések abban megegyeznek, hogy az elsődleges utazási motiváció a sport. Az aktív sportturista célja a versenysportban vagy rekreációs sportban való aktív részvétel, amely tevékenységét végezheti természeti környezetben és sportlétesítményekben. A passzív sportturista motivációja nem a sporttevékenységben való aktív részvétel, hanem annak megtekintése. Ebben az esetben az utazás célja lehet a sportoló (szabadidős- vagy élsportoló) kísérete (edző, családtag, klubtárs, barát...), lehet a sporteseményen való szurkolás, de lehet a sportlétesítmények látogatása (sportmúzeum, emlékhely...) is.

A sportturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása érdekében szükséges a sportlétesítmények infrastruktúrájának fejlesztése, amely megteremti a feltételét rangos nemzetközi sportrendezvények, konferenciák, egyéb sporttal kapcsolatos, a sportturisták számára is vonzó programok szervezéséhez.

A sportturizmus támogatása a városmarketing-tevékenységen keresztül segíti, erősíti a sportágazattal kapcsolatos lehetőségek (edzőtáborozás, aktív turizmus) kiajánlása és kihasználását, a sportdiplomácia további javítását.

Sportlétesítmények és szolgáltatásaik fejlesztése

Gyopár Klub Hotel és Konferencia Központ továbbfejlesztése sportközponttá, ahol az infrastruktúra lehetőséget biztosít a rekreációs tevékenység és az élsport számára egyaránt. Korszerű, megfelelő kapacitással rendelkező, multifunkcionális, fedett és szabadtéri létesítményekkel kell bővíteni a meglévőket (pl. fedett egész évben használható „A” kategóriás műfüves, labdarúgó pálya, multifunkcionális több teremsport művelésére alkalmas sportsarnok....).

Különböző szolgáltatás csomagokat kell kidolgozni, amelyben a sporttevékenység gyakorlása mellett annak orvosi ellenőrzése éppúgy benne szerepel, mint a regenerálódás, szakmai konferencia, a továbbképzés és a csapatépítés lehetősége. A csomagok kapcsolása más turisztikai termékekhez növelheti a tartózkodás időtartamát.

A sport kapcsolatrendszerét fel kell használni a városmarketing területén. Valamennyi helyi sportszervezet kiterjedt, hazai és nemzetközi kapcsolattal rendelkezik. Rajtuk keresztül az összeállított csomagok hatékonyabban értékesíthetők, ezáltal egész évben biztosítani lehetne a komplexum kihasználtságát.

Folyamatosan biztosítani kell a csomagban szereplő szolgáltatások magas színvonalát. A csomagokat összeállítók gazdasági helyzetének alakulása nem befolyásolhatja a az elvárt szolgáltatások minőségét.

Magyarországon levő három lóversenypálya közül az egyik Orosházán van. A bogárzói lóversenypálya kiváló feltételt biztosíthat a lóversenyhez és a hozzá szorosan kapcsolódó sportfogadás működéséhez. Mindehhez elsősorban a versenyeztetés és a sportfogadás feltételrendszerének állami szintű rendezése után lehet hozzáfogni. Törekedni kell arra, hogy a budapesti (Kincsem Park) és az alagi pálya után a bogárzói pályán a helyi egyesület szakmai segítségével, célzott vagy pályázati forrásból megvalósuljanak a fejlesztések. Amennyiben Bogárzóra is kerül le futam, úgy a későbbiek folyamán a lóversenyfogadás is megindulhat, ami bevétel növekedést eredményezhet, önfenntartóvá téve a rendszert, pályát, a helyi egyesületet.

Sportrendezvények

A sportrendezvények közvetlen hatást gyakorolnak a rendezvényen aktívan és passzívan résztvevőkre egyaránt.

Turisztikai hatással valamennyi hazai és nemzetközi sportrendezvény szinte bír, hiszen az rendezvényre érkező sportolók, kísérők, szervezők turisztikai szolgáltatásokat mindenképpen igénybe vesznek (szálloda, transzforszolgáltatások, étkezés, pénzváltás, ajándékvásárlás, közlekedés).

Elsősorban a nemzetközi sporteseményeket tekintve, legyenek azok bármilyen kicsik is, a fogadóterület turizmusa számára mindenképpen többlet turisztikai forgalmat generál, ami szezonhosszabbító, bevételnövelő hatása mellett arra is alkalmas – még ha csak egy rendezvény idejére is – hogy kevésbé ismert vidéki helyszíneket kapcsoljon be a turisztikai vérkeringésbe.

Minél népszerűbb, ismertebb a sportág, minél nagyobb a sportviadal, annál több résztvevővel lehet kalkulálni, ezzel arányosan nőnek a közvetlen turisztikai bevételek is. Sportesemények révén szezonális turizmussal összefüggő munkahelyek keletkezhetnek, hosszabb – rövidebb időre szervezési, lebonyolítási, vendéglátási feladatokkal kapcsolatban, illetve a helyszín turisztikai kis- és középvállalkozásai is addicionális bevételekhez juthatnak.

Orosháza lehetőségei (sportlétesítmények hiánya, szálláshely kapacitás korlátozottsága) jelenleg nem teszik lehetővé óriási publicitással bíró nemzetközi sportrendezvények megrendezését. A nem olimpiai sportágak között találunk helyi képvisellett is rendelkezőket, amelyek az elmúlt években sportszövetségükön keresztül EB vagy VB rendezésének lehetőségét hozták Orosházára (hajómodellezés, erőemelés). Sportrendezvények közé sorolhatók a nemzetközi edzőtáborokat is abban a tekintetben, hogy ezeken a táborokban külföldi sportolók több napot (általában egy hetet) töltenek városunkban. Törekedni kell, hogy sportkapcsolatokon keresztül a sportdiplomácia segítségével minden évben helyet adjunk nemzetközi rendezvényeknek.

Támogatni kell továbbra is a városmarketinget erősítő egynapos rendezvényeknek, amelyek hozzák magukkal a médiát is. Segítségükkel erősíthető Gyopárosnak, mint kiemelt turisztikai attrakciónak a reklámja.

Összefoglalva: a sport céljai az itt élő emberek személyes céljai s egyben Orosháza településfejlesztési céljai is. A sport helyi feltételrendszere a lakosság életminőségének feltételrendszerét is jelenti. A sport területeinek koncepcionális tervezése és fejlesztése a gazdaságfejlesztés helyi megalapozottságát, erősítését is jelenti.

VII. Szociálpolitika és egészségügy

Szociálpolitika

A város élhetőségét minősíti, hogy mi módon és mennyiben segíti, támogatja rászorult polgárait. A szociális ágazat közvetlen és közvetett módon is kölcsönhatásban van a gazdaságfejlesztéssel és a gazdaság fejlődésével. A szociális ellátórendszer fejlesztése munkahelyet teremti, ezáltal foglalkoztatást, a családnak részben, egészben önfenntartást biztosít. Továbbá az aktív munkavállalókat hozzászólja a munkahely megőrzéséhez, mert szolgáltatásával ellátja helyettük gondozásra szoruló hozzátartozóikat.

Segélyezési politika

A segélyezési politikánk célja, hogy a társadalmi szolidaritás alapján a jövő generációért és a szociális segítségre szorulókkért érzett felelőséggel – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelőségén túl – a rászoruló személyeknek családoknak, szociális biztonságuk megteremtése vagy helyreállítása érdekében nyújtsuk a szociális és gyermekvédelmi jogszabályok szerint járó és államilag támogatott juttatásokat, egészítsük ki az Önkormányzat önként vállalt segítségnyújtásával és lehetőség szerint a méltányosság gyakorlásával.

Mindazonáltal a segélyezés passzív eszköze helyett a családok önfenntartó képességének helyreállítását, illetve megteremtését igyekszünk segíteni.

A segélyezési politika megvalósításának eszközei közül kiemelendő az igazságos segélyezésre való törekvés, a valótlan igények folyamatos kiszűrése, a rászorultsági elven alapuló segélynyújtás következetes megvalósítása, a fogyatékkal élők, idősek, betegek, gyermeket nevelők kiemelt figyelemmel történő támogatása.

Munkanélküliség kezelése

A 2009. év óta a rendszeres szociális ellátásban részesülők kiemelt csoportját képezik a tartós munkanélküliség és egyéb szociális rászorultsági tényezők okából segélyezett személyek. A „segély helyett munkát” elv érvényesítése érdekében 2009. évben meghirdetésre került az „Út a munkához” című központi program, melynek keretében hangsúlyossá vált a szociális törvényben szabályozott közcélú foglalkoztatás. A közcélú munka az Önkormányzat szervezésében valósult meg közfeladatok ellátására éves közfoglalkoztatási terv alapján. A terv keretében 2009. évben 456 fő ügynevezett rendelkezésre állási támogatásban részesülő személy lett foglalkoztatva, 2010. évben már 668 fő vett részt közcélú foglalkoztatásban. A foglalkoztatottak bér+járulék támogatásának intenzitása 95% volt a program keretében egyöntetűen.

A 2011. évtől egységesse váló közfoglalkoztatási rendszer az ügynevezett bérpótló juttatásban részesülő személyek számára elsősorban rövid távú, kisebb részben hosszú lejáratú pályázati eljárás során nyert támogatás segítségével valósítható meg. Szándékaink szerint mintegy 800-1000 fő bérpótló juttatásban részesülő személy vagy nyilvántartott álláskereső részére szeretnénk elérhetővé tenni a közfoglalkoztatást 2011. évben, elsősorban a rövid távú közfoglalkoztatásban, melynek a támogatás intenzitása a bér+járulék 95%-a. A hosszú lejáratú pályázási lehetőség tapasztalatok szerint 70-80% támogatás intenzitást biztosít.

A közfoglalkoztatás célja volt és kell, hogy maradjon: minél több, napi rendszeres munkavégzésre kész és képes segélyezett számára a segély helyett a lényegesen méltóbb bérjövődelem megszerzéséhez lehetőséget nyújtani, módot adni a nyílt munkaerőpiacon sikeres álláskeresőkhöz szükséges kompetenciák, munkatapasztalatok fenntartásához, illetve megszerzéséhez. A jól szervezett és ellenőrzött közfoglalkoztatás a foglalkoztatási helyek közfeladat ellátásában is jelentős értéket képez.

Bízunk abban, hogy az Önkormányzat és intézményei, partnerei közfoglalkoztatásban elért céljai, eredményei, kedvező tapasztalatai alapján 2011. évtől a vállalkozói szféra tagjai is bekapcsolódnak a közfoglalkoztatásba a bérpótló juttatásban részesülő személyek alkalmazása révén. Ez esélyt nyújt a jól teljesítők számára ahhoz, hogy a gazdasági szférában munkahelyet találjanak.

Szociális szolgáltatások

A statisztikai mutatók alapján kétségtelen a város lakosságának előregedése. A szociális szolgáltatások szervezése kapcsán erre tekintettel kell lenni.

A szociális ellátásban változatlanul az a kívánatos mindaz ellátott személy, mind a szolgáltató részéről, hogy mindenkit a saját otthonában kell ellátni, amíg az önálló életvitel fenntartása segítséggel lehetővé tehető. Az átmenti vagy tartós bentlakást nyújtó intézmények igénybevételére csak akkor kerüljön sor, amikor az a gondozási szükséglet alapján elkerülhetetlen.

A szakmai és létszámbeli kapacitás jobb kihasználása és az egymást követő, egymásra épülő szolgáltatások iránti igényeik előtérbe kerülése miatt 2010. az Önkormányzat szociális szolgáltatást nyújtó integrált intézménye, az Egyesített Szociális Intézmény számára az átszervezés éve volt. A neve is megváltozott, Egységes Szociális Központ (ESZK) lett, de a szolgáltatások változatlanok:

- otthon, illetve nem bentlakás útján vehető igénybe: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, tanyagondnoki szolgálat, utcai szociális munka, nappali melegedő hajléktalanok számára, idősek nappali ellátása, fogyatékkal élők nappali ellátása, szociális foglalkoztatás munka-rehabilitáció keretében;
- átmenetileg vagy tartósan bentlakást nyújtanak: időskorúak átmeneti ellátása, időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása, hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson, hajléktalanok ellátása éjjeli menedékhelyen.

A fenti szolgáltatások között a házi segítségnyújtás szolgáltatás esetében kiemelkedően humánus intézkedés, hogy 2010. évben térítésmentessé vált.

Az ESZK több olyan épületben végzi szolgáltatásait, amelyek a rendszeres állagmegóvási munkák ellenére is nagyobb felújításra szorulnak. Feladatként mutatkozik az olcsóbb működés érdekében az épületek energia-racionalizálásnak folytatása.

A kihasználtság és a kereslet folyamatos összevetésének eredménye alapján szükség esetén lehetőséget kell találni az időseket kiszolgáló intézménytípusok bővítésére. Nem feledhető a fogyatékkal élők egyre idősebb szüleinek jogos igénye arra vonatkozólag, hogy gyermekeiket biztonságot adó lakóotthonban szeretnék elhelyezni, ha már a szülői házban nem tudnak róluk gondoskodni.

Bízunk abban, hogy a jövőben pályázati eljárás keretében lehetőségünk nyílik a fenntartói felelősség körében a fejlesztéseket elvégezni.

Az Önkormányzat által fenntartott intézményrendszer szolgáltatásain túl az alapellátás körében a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működteti oly módon, hogy a mindenkorli forráslehetőségek függvényében a folyamatos bővítésről gondoskodik, igazodva a növekvő igényekhez.

Ugyancsak az idősebb korosztály kiszolgálására – az ESZK által biztosított ugyanilyen szolgáltatások mellett, bővítve a választás lehetőségét a kliens számára – az Evangélikus Egyház is működtet étkeztetést, házi segítségnyújtást, idősek nappali ellátását térítésmentesen.

A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása a MI-ÉRTÜNK Egyesület munkája révén valósul meg. Elsősorban a fiatalok körében és érdekében végzett tevékenységük célja a drogprevenció és ártalomcsökkentés. Az Egyesület munkatársai a KEF városi drogstratégiájának előldleges megvalósítói.

Az Önkormányzat Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója és az Idősügyi Konceptiója az ágazati szempontok alapján a fentieknél részletesebb képet nyújt és kiegészíti a témában e gazdasági program szűkebb kereteit.

Gyermekek ellátása

A gyermekek *segélyezésénél* az 1. pontban ismertetetteket alkalmazzuk értelemszerűen. Az Önkormányzat saját erő terhére önként vállalt buszközlekedési támogatás és a helyi étkezési kedvezmény fenntartása továbbra is indokolt és javasolt.

Városunkban a gyermekjóléti szolgáltatások közül elsősorban a legszükségesebb alapszolgáltatásokat sikerült megszervezni, vagy ellátási szerződések alapján biztosítani. Az Egyesített Szociális Intézmény keretében 1998. óta működtetett Gyermekjóléti Szolgálat 2006. február 1-től átkerült az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása szervezésébe és működtetésébe. 2008-tól a Kistérség a kapacitások jobb kihasználása és a hatékonyság növelése érdekében tovább szervezte a szolgálatot Gyermekjóléti Központtá, amely minőségében is próbál még jobb szolgáltatást nyújtani.

Az ESZK keretei között működik a Bölcsődei Intézményi Szolgáltatás. A Bölcsőde épületére (1978-ban létesült) a nagy felújítások elmaradása miatt különösen jellemző az elavultság, az energiatakarékosság hiánya, és befogadóképességét tekintve sem elégíti ki a felmerülő igényeket. A bővítés és a korszerűsítés végrehajtása érdekében a pályázati lehetőségek figyelése és kimerítése különösen indokolt.

A gyermekek átmeneti elhelyezését a Békés Megyei Önkormányzattal szerződéses szolgáltatással biztosítjuk. Ugyancsak szerződés alapján a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet nyújtja a rászoruló családok számára a Családok Átmeneti Otthona szolgáltatást. Ezen ellátási szerződések további folyamatos fenntartása indokolt.

Városunkban az ellátást színesíti a vállalkozói kézben működő családi napközi, valamint a gyermekek napközbeni ellátását nyújtó egyéb alternatív megoldás (pl. játszóház).

Az oktatási intézmények közreműködésével a gyermekétkeztetés állami forrásból támogatott. A támogatás kiterjesztését abban az ütemben tudjuk és tervezzük végrehajtani, ahogyan az állami intézkedések azt lehetővé teszik. 2005. szeptemberétől a gyermekétkeztetés az 1-4. osztályosok körében akár az ingyenességig támogatott, és 2011. évre már 1-8. osztályosok körére terjed ki. Ezt egészíti ki a legrászorultabb, de az ingyenességet igénybe venni nem tudó családok számára a fentekben már említett, Önkormányzat által önként vállalt helyi gyermekétkezési kedvezmény.

Egészségügy

Az *alapellátás* biztosítása önkormányzati feladat. 12 háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi és 7 fogorvosi körzetben történik a betegellátás. 2011. évben egy vegyes háziorvosi körzet taratósan betöltetlen, melynek működtetőit folyamatosan keressük.

A háziorvosi ellátást kiegészíti a 2011. évre 10-re csökkent védőnői körzet szolgáltatása, valamint az iskolaorvosi ellátás.

A tárgyi feltételek folyamatos megőrzése érdekében az egyedi építésű önkormányzati rendelők állagjavítására figyelemmel kell lenni. Szakmai téren a betegségek megelőzése érdekében a szűrővizsgálatok népszerűsítése kiemelt feladat.

Az alapellátási orvosi ügyeletet változatlanul az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által megszervezett, illetve leszerződött Központi Orvosi Ügyelet biztosítja.

A *szakellátás* bázisa változatlanul Orosháza Városi Önkormányzat Kórháza, mely a fekvőbeteg ellátás mellett a járó beteg ellátásról is gondoskodik a területi kórház szintjén. Szakmai működését és fejlesztését a mindenkori kötelezően elkészítendő és évenként felülvizsgált szakmai terv biztosítja.

ja az igényekhez és a szakmai előírásokhoz igazodóan. Jelenleg a 2010. novemberében elfogadott „Intézményi Stabilizációs és Fejlesztési Stratégiai Terv 2010-2015.” fogalmazta újra a stratégiai célokat és határozza meg az ehhez szükséges fejlesztési szükségleteket.

VIII. A hivatali (közigazgatási) tevékenység

A Polgármesteri Hivatal tevékenységének fejlesztése során az alábbi fő céloknak kell érvényesülni:

- A hivatali szervezet átalakítása segítse elő a helyi szolgáltató közigazgatás működésének hatékonyságát.
- Gyorsuljon az ügyintézés, az ügyfeleknek minél kevesebb időt kelljen az ügyintézéssel tölteniük.
- A korszerű, kultúrált ügyintézés legyen elősegítője a helyi társadalmi viszonyok és a helyi gazdaság fejlesztésének.
- A számítástechnikai terveknek, fejlesztéseknek az elektronikus ügyintézés minél szélesebb körű kiterjesztését kell szolgálnia.
- Pályázati vagy egyéb forrásból meg kell oldani az elektromos és a számítástechnikai hálózat felújítását, melynek elavultsága veszélyezteti a biztonságos működést.
- Az akadálymentesítés folytatásaképpen személyfelvonó létesítésével lehetne az emeleti szinteket megközelíthetővé tenni a mozgáskorlátozottak részére.

IX. Pályázási lehetőségek

Új Széchenyi Terv

Az Európai Unió pályázati rendszer újragondolása megtörtént. Ennek eredménye az *Új Széchenyi Terv*, mely megoldást jelenthet az önkormányzatoknak és a gazdasági élet szereplőinek a 2011-2013-ig terjedő időszakban tervezett fejlesztési elképzeléseik megvalósításában. A korábbi pályázati rendszer gyökeres átalakuláson ment keresztül: előtérbe került az elektronikus pályáztatási rendszer, mely lehetőséget teremt elektronikus úton történő benyújtásra; rövidebbek lettek az adatlapok, egyszerűsödtek a kitöltendő adatmezők; gyorsabbak az eljárások és kifizetések. Mindezeknek köszönhetően az *Új Széchenyi Terv* pályázati rendszere már nem olyan bonyolult, mint a korábbi, egyszerűbbé és gyorsabbá válik a kiválasztási és döntési folyamat, ezáltal a gazdaság élénkülésére lehet számítani.

ÖSSZEGZÉS:

A város következő 5 évre szóló gazdasági programját a 2011. évben jóváhagyandó településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott fejlesztési főirányokból kiindulva az Új Széchenyi Terv lehetőségei figyelembevételével és esélyeivel kalkulálva készítettük el a jelenlegi gazdaságfejlesztési programot.

A városvezetés arra törekszik, hogy minél hatékonyabban, gazdaságos módon tudja megvalósítani elképzeléseit. A pályázatok tekintetében arra törekszünk, hogy minél nagyobb arányú pályázati támogatást tudjunk igénybe venni.

A város fejlődésének szempontjából vizsgáltunk meg különböző területeket, melyek az itt élő emberek érdekét szolgálják. Fontos, hogy folyamatosan és időben informáltak legyünk az újabb lehetőségek tekintetében, melyekkel a gazdasági környezet szolgál, legfőképpen a fejlesztési irányok és a forrás kiegészítések terén. Rendkívül fontos, hogy városunk megfeleljen a gazdasági versenyben, ezért arra törekszünk, hogy a helyi vállalkozásoknak segítsünk többek között a pályázati lehetőségek megismerésében. Legfontosabbnak tartjuk a város népességmegtartó képességének javítását, munkahelyteremtést és az itt élők életkörülményeinek javítását.

A gazdasági fejlettséget megalapozó főbb tényezők:

Ezeket az alábbiakban látjuk, melyek közül az utóbbi három generálja az első.

- **a munkalehetőség,**
- **az alapvető fizikai infrastruktúra,**
- **a humán erőforrás (képzettség, identitástudat) és**
- **a település elérhetősége,**

Kiemelhető alapvető fejlesztési területek:

Prioritásaink:

- **Városrehabilitáció**
- **Gyógyturizmus,** valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatás és szálláshely fejlesztése
- **Ipar** (hagyományok, adottságok, ipari park fejlesztés)
- **Mezőgazdaság** (jó termőképeségű földek, szakképzés, hagyományok)

Előzőekből következően feladat lehet minden tevékenység és fejlesztési megvalósítás ami a sorolt területek (ágazatok) körében a kitűzött településfejlesztési céloknak és prioritásoknak megfelelően, az aktuális teendők sorába illeszthetően megjelenhet.

De ki kell emelni még három olyan nem közvetlenül gazdaságfejlesztési tényezőt, melyek népességmegtartó szerepüket tekintve hasonló súllyal veendők számításba, úgymint:

- **a környezet védelme és fejlesztése,**
- **a közösségi fejlesztés, továbbá**
- **a szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése.**

melyek mind a város hosszú távú fenntarthatóságát és a jobb életminőséget szolgálják.

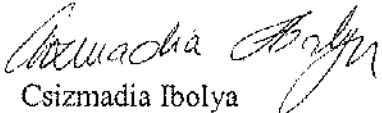
A települési gazdaságfejlesztés csak ezekkel együtt lehet teljeskörű és eredményes.

A fejlesztési feladatok feladatcsoportonkénti összefoglalása:

városszerkezeti-, közterületi- és városképi rehabilitációs feladatok;
lakásállomány minőségét javító (panelprogram, egyéb felújítások), folyamatos pályázati lehetőségek figyelése, ingatlanfejlesztés;
alapvető közműves infrastruktúrák fejlesztési feladatai (közlekedés, ivóvízminőség javítás, vízellátás-, csatornázás, csapadék- és helvíz elvezetés) megújuló energiaforrások előtérbe helyezése;
intézményhálózat fejlesztés (korszerűsítés – rehabilitációk, bővítés, eszközbeszerzések /oktatás, szociális szféra, egészségügy/), megújuló energiaforrások bevonása;
turizmusfejlesztés: a város kiváló - Orosháza-Gyopárosfürdői vizgyógyászati potenciálra - alapozottan, a városmarketing erősítésével, idegenforgalmi-vendéglátóipari oktatásfejlesztéssel, szálláshelybővítés illetve a helyi gasztronómia széles körben történő megismertetése;
iparfejlesztés elősegítése: munkahelyteremtés;
környezetvédelem (Orosháza környezetvédelmi programjában foglaltakra alapozottan);
városüzemeltetés (fenntartási, üzemeltetési és fejlesztési feladatok, a közfeladatokat ellátó gazdasági társaságok fejlesztése);
humán erőforrás fejlesztés (oktatás, közművelődés, egészségügy, sport).

Orosháza, 2011. március 11.

Előterjesztő:

 Csizmadia Ibolya
 alpolgármester
 az Irodák közreműködésével

HATÁROZATI JAVASLAT

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a város 2011-2015. időszakra készített gazdasági programját.

Felelős: Dr. Dancsó József polgármester

Határidő: az elfogadástól számítottan folyamatos

Oroszló Város Önkormányzata adatai

I. sz. melléklet

A KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELEI ADATAI 2006-2015. ÉVEKBEN

Megnevezés	2006. Tény	2007. Tény	2008. Tény	2009. Tény	2010. Várható	2011. Terv	2012. Terv	2013. Terv	2014. Terv	2015. Terv
BEVÉTELEK										
1. Működési bevételek (1.1+1.2)	1 569 689	1 548 847	1 625 970	1 715 359	1 640 835	1 721 633	1 874 427	1 987 658	2 037 350	2 078 098
1.1. Intézményi működési bevételek	949 408	974 217	994 637	1 071 878	989 888	1 123 410	1 219 382	1 312 658	1 345 475	1 372 365
1.2. Átengedett központi adók	620 281	574 630	631 333	643 681	650 947	598 223	655 045	675 003	691 875	705 713
1.2.1. SZJA (helybennmaradó+kiegészítés+normatíva)	620 281	574 630	631 333	643 681	650 947	598 223	655 045	675 003	691 875	705 713
2. Önkormányzatok saját bevételei (2.1+...+2.8)	1 446 256	1 624 213	1 707 770	1 567 035	1 308 026	1 302 809	1 305 498	1 334 498	1 360 498	1 385 498
2.1. Helyi adók (2.1.1+2.1.2+2.1.3+2.1.4+2.1.5)	1 059 160	1 229 306	1 293 621	1 191 499	988 874	984 000	1 069 000	1 034 000	1 059 000	1 084 000
2.1.1. Ingázási adó	987 362	1 149 589	1 206 314	1 110 079	901 927	900 000	925 000	950 000	975 000	1 000 000
2.1.2. Építményadó	50 336	52 884	54 181	52 963	61 273	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
2.1.3. Telekadó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4. Kommunális adó	18 500	19 950	23 942	18 901	17 489	0	0	0	0	0
2.1.5. Idegenforgalmi adó	2 962	6 883	9 184	9 336	8 185	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
2.2. Hitelek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3. Gépjárműadó	171 341	197 480	200 183	197 948	210 730	190 000	190 000	190 000	195 000	195 000
2.4. Kamatbevételek	29 138	26 418	47 686	32 428	9 288	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
2.5. Önkormányzati bírság (külön törvények alapján)	12 532	20 373	14 284	1 374	8 765	1 000	500	500	500	500
2.6. Osztalékbevételek	465	968	351	363	0	0	0	0	0	0
2.7. Önkormányzati vagyoni bérebeadásból származó bevételek	74 547	47 597	61 771	47 329	10 480	33 520	22 000	22 000	22 000	22 000
2.8. Egyéb sajátos bevételek	99 073	102 071	89 874	96 094	79 889	89 289	78 998	78 998	78 998	78 998
3. Állami hozzájárulások és támogatások (3.1+3.2)	3 697 353	3 756 494	3 343 915	2 756 424	2 228 068	1 850 752	1 993 064	2 089 845	2 142 091	2 184 933
3.1. Működési célú állami hozzájárulások és támogatások	2 671 991	2 896 958	3 040 109	2 734 242	2 213 106	1 850 752	1 993 064	2 089 845	2 142 091	2 184 933
3.2. Felhalmozási célú állami hozzájárulások és támogatások	1 025 362	869 536	303 806	22 182	14 962	0	0	0	0	0
4. Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	280 498	235 720	97 453	61 298	1 104 023	36 000	305 084	143 010	44 434	45 612
5. Véglegesen átvett pénzeszközök	3 943 646	3 793 512	3 034 946	3 224 224	3 568 318	3 841 342	4 834 405	5 042 306	5 016 659	5 018 762
6. Hitelek (6.1+6.2)	354 227	1 609 777	18 256	248 278	627 732	1 170 367	868 363	859 014	577 214	0
6.1. Működési célú hitelek	0	0	0	248 278	627 732	364 159	0	0	0	0
6.2. Felhalmozási célú hitelek	354 227	1 609 777	18 256	0	0	806 208	868 363	859 014	577 214	0
7. Folyó bevételek összesen (1+2+3+4+5+6)	11 291 669	12 568 563	9 828 310	9 572 818	10 477 802	9 923 903	11 200 841	11 492 331	11 178 246	10 712 903
8. Pénzforgalom nélküli bevételek	1 127 488	522 293	945 101	946 803	557 945	29 946	0	0	0	0
Bevételek összesen (7+8)	12 419 157	13 190 856	10 773 411	10 519 681	11 035 747	9 952 849	11 200 841	11 492 331	11 178 246	10 712 903
KIADÁSOK										
1. Folyó (működési) kiadások (1.1+1.2+1.3+1.4)	7 680 892	7 596 428	7 963 351	7 736 936	7 876 942	6 640 747	6 846 540	7 019 154	7 732 540	8 038 192
1.1. Személyi juttatások	3 922 305	3 912 810	4 132 264	4 003 883	4 199 065	3 509 600	3 611 378	3 701 662	4 039 875	4 197 173
1.2. Munkaadókat terhelő járulékok	1 261 064	1 263 782	1 332 703	1 213 659	1 088 040	951 185	978 769	1 003 238	1 006 802	1 103 438
1.3. Dologi kiadások	2 339 383	2 240 659	2 319 875	2 469 497	2 535 342	2 091 762	2 152 423	2 206 234	2 573 985	2 625 465
1.4. Egyéb folyó kiadások	158 140	179 177	178 511	49 897	54 295	88 200	103 970	108 020	111 878	112 116
2. Felhalmozási és tőke jellegű kiadások	3 415 599	2 663 252	841 165	1 268 442	1 393 839	1 965 109	2 853 511	2 897 064	1 890 410	1 171 747
3. Támoogatások és elvonások	896 041	1 449 929	1 148 716	1 341 972	1 334 235	755 838	777 758	797 203	713 292	727 558
4. Tartalék (államháztartás céljára)	0	0	0	0	0	534 893	581 170	547 340	570 100	428 502
5. Hitelek törlesztése	109 408	809 108	17 647	29 779	31 862	31 862	141 862	231 570	271 904	346 904
6. Egyéb kiadások	0	0	0	2 600	58 800	24 400	0	0	0	0
Kiadások összesen (1+2+3+4+5+6)	12 101 940	12 518 717	9 970 879	10 379 722	10 695 678	9 952 849	11 200 841	11 492 331	11 178 246	10 712 903

Oroszló gazdaságfejlesztési programja [..... Kt. sz.]

2011-2015.

TÁBLÁZATOK**1.sz. Működési és fejlesztési kiadások megoszlása az éves költségvetésekben**

MEGNEVEZÉS	2010. év	2009. év	2008. év	2007. év
Működési költségvetés	68,49%	87,47%	91,11%	71,21%
Fejlesztési költségvetés	31,51%	12,53%	8,89%	28,79%

2.sz. Az önkormányzat forrásellátottsága

Önkormányzati források alakulása	ezer Ft-ban			
Bevétel jogcíme	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Saját bevétel	5.236.084	5.788.574	5.842.152	4.863.038
ebből helyi adó	988.874	1.204.459	1.293.621	1.229.306
Átengedett központi adó	861.886	841.629	831.896	1.771.181
ebből SZJA	650.947	643.479	631.333	1.572.353
ebből gépjárműadó	210.730	197.948	200.183	197.480
Felhalmozási és tökejellegű bevételek	1.104.623	884.776	737.192	3.688.089
Állami hozzájárulás és támogatás	1.850.289	2.756.424	3.343.915	2.758.771
Hitelbevétel	557.945	248.278	18.256	109.777
Összes bevétel	10.669.488	10.519.681	10.773.411	13.190.856

10839432

3.sz. Felhalmozási bevételek és kiadások alakulása a tervezetthez képest

Felhalmozási bevételek és kiadások	ezer Ft-ban			
Felhalmozási bevételek	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Eredeti előirányzat	3.609.788	827.518	521.034	2.004.175
Módosított előirányzat	3.577.071	1.197.715	719.844	3.692.752
Teljesítés	1.104.623	884.776	755.448	3.797.866
Teljesítés viszonyítva				
az eredeti előirányzathoz (%)	30,60	106,92	144,99	189,49
a módosítottéhoz (%)	30,88	73,87	104,95	102,85
Felhalmozási kiadások	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Eredeti előirányzat	3.609.788	1.459.429	1.028.723	2.844.548
Módosított előirányzat	3.577.071	2.047.965	1.412.178	4.072.328
Teljesítés	1.484.501	1.300.821	885.810	3.603.405
Teljesítés viszonyítva				
az eredeti előirányzathoz (%)	41,12	89,13	86,11	126,67
a módosítottéhoz (%)	41,50	63,52	62,73	88,49

4.sz. A felhalmozási költségvetés alakulása

Felhalmozási költségvetés	ezer Ft-ban			
	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Felhalmozási bevételek				
Intézmények felhalmozási és tőke jellegű bevételei	240	7.028	5.159	3.312
Sajátos felhalmozási egyéb bevételek	312.614	521.882	592.007	2.616.938
Fejlesztésre átvett pénzeszközök	702.462	327.279	100.038	980.258
Ingatlanok és egyéb vagyontárgyak értékesítése	89.307	28.587	58.244	197.358
Összes felhalmozási bevétel	1.104.623	884.776	755.448	3.797.866
Felhalmozási kiadások				
Felújítási kiadások	167.362	47.047	41.390	107.596
Beruházási kiadások	1.221.326	1.180.900	798.795	2.543.406
Egyéb felhalmozási kiadások	63.951	43.095	27.978	339.389
Fejlesztési célú hitel, kölcsön törlesztése	31.862	29.779	17.647	613.014
Összes felhalmozási kiadás	1.484.501	1.300.821	885.810	3.603.405

5.sz. Helyi adóbevételek alakulása

MEGNEVEZÉS	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Helyi iparüzési adó (befolyt adó)(e Ft)	901.807	1.110.079	1.206.314	1.149.589
Adóalanyok száma	2122	2727	2744	2379
Gépjárműadó (e Ft)	210.730	197.948	200.183	197.480
Adóalanyok száma	8160	8172	8097	7837
Adóbevételek összesen (e Ft) *	988.874	1.204.459	1.293.621	1.229.306
Adóhátralék (e Ft)	217.246	221.281	165.392	153.460

* A gépjárműadót nem tartalmazza, mivel az nem helyi, hanem átengedett központi adó!

6.sz. Az önkormányzat vagyonának alakulása

Az önkormányzat vagyonának	ezer Ft-ban			
	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Bruttó értéke	n.a.	44.346.369	43.140.144	40.788.312

7.sz. Az önkormányzat eszközállománya

Önkormányzati eszközök	ezer Ft-ban			
	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Befektetett eszközök	38.502.090	38.194.654	37.199.001	35.600.282
Forgóeszköz	1.481.233	846.286	1.374.245	1.404.811
Eszközök összesen	39.983.323	39.040.940	38.573.246	37.005.093
Önkormányzati eszközök	% -ban			
	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Befektetett eszközök	96,29	97,83	96,44	96,20
Forgóeszköz	3,71	2,17	3,56	3,80
Eszközök összesen	100,00	100,00	100,00	100,00

8.sz. A likviditási helyzet bemutatása

	2010. évi előzetes	2009. évi tény	2008. évi tény	2007. évi tény
Pénzeszköz/rövid lejáratú kötelezettség	0,17	0,18	1,10	0,96
Pénzeszköz+értékpapír/rövid lejáratú kötelezettség	0,17	0,18	1,10	0,96
Forgóeszköz/rövid lejáratú kötelezettség	1,02	0,91	1,93	1,64

Megvalósulás alatt lévő projektek

Sor-szám	A projekt megnevezése	Pályázat azonosítószáma	Megjegyzés
1.	Nulla kibocsátású geotermikus energia hasznosítása Gyopárosfürdőn	KEOP-4.1.0	Megvalósulás alatt!
2.	Orosházi Kórház-Rendelőintézet Sürgősségi Betegellátó Osztályának korszerűsítése	TIOP-2.2.2-08/2F	Megvalósulás alatt!
3.	Integrált funkcióbővítő városközpont fejlesztése Orosházán	DAOP-5.1.2/A	Pályázat benyújtva!
4.	Az orosházi csatornahálózat és szennyvíztisztító-telep fejlesztése	KEOP-7.2.1.0	Pályázat benyújtva!
5.	Központi technológiai tömb kialakítása és a hozzá kapcsolódó korszerű egészségügyi reform megvalósítása az Orosháza Városi Önkormányzat Kórházában	TIOP-2.2.4	Megvalósulás alatt!
6.	Városi geotermikus közmű létesítése Orosházán	KEOP-4.2.0/B/09	Pályázat benyújtva!
7.	Tűzoltó laktanya épületének korszerűsítése	21/2009 (VII.8.) ÖM rendelet	Támogatási szerződés megkötés előtt!

Projektfejlesztési javaslatok

Sor-szám	A javasolt projekt megnevezése	Új Széchenyi Terv vonatkozó pályá- zati kiírása	Megjegyzés
Gyopárosi fejlesztések			
1.	Mozgásszervi centrum létesítése	DAOP-4.1.2/B-11	Lásd lovas-fejlesztések 1. tétel
2.	A meglévő „üvegtelejű” fedett gyógyfürdő fejlesztése, építészeti, környezeti és energetikai felújítása	DAOP-2.1.1/K-11	
3.	Többcélú, változó vízmélységű, temperált vizű szabadteri medence (1200-1500 m ²)	DAOP-2.1.1/K-11	
4.	Szabadteri csúszdák (3-5 db)	DAOP-2.1.1/K-11	
5.	Vízi játszótér	DAOP-2.1.1/K-11	
6.	25 m-es, tanmedencés fedett uszoda	DAOP-2.1.1/K-11	
7.	Hullámmedence	DAOP-2.1.1/K-11	
8.	A felszigeti régi tóvizet medence felújítása	DAOP-2.1.1/K-11	
9.	Szabadteri gyógymedence építése	DAOP-2.1.1/K-11	
Lovas fejlesztések			
1.	Hippoterápia, gyógylovagoltatás, többcélú lovasbázis kiépítése Orosházán	DAOP-2.1.1/K-11	Lásd Gyopárosi fejlesztések 1. tétel
2.	Bogárzói „gyakorlótér” – lovas terep, hajtópálya rekonstrukció, lelátó, ki- szolgáló létesítmények	DAOP-2.1.1/K-11	
3.	„Kecskemét, Magyarország lovas fővárosa – Dél-Alföld, Magyarország lovas régiója” Orosházán lóversenypálya és tréningközpont kialakítása (orosházi projekt clem)	DAOP-2.1.1/K-11	
Közközelítés-fejlesztés			
1.	Turisztikai célú kerékpárút hálózati Szarvas-Arpádhalom-Nagyszénás- Gyopárosfürdő-Kardoskút-Békéssámszon-Tótkomlós-Mezőhegyes-Arad	KÖZOP-3.2.0/C-08-11	*
2.	Orosháza és Kardoskút közötti kerékpárút építése	DAOP-3.1.2/A-11	Központi fejlesztés
3.	Orosháza Déli-elkerülő (47. sz. út)		
4.	Orosháza Északi-elkerülő mentén védőterület telepítése a település szerkezeti		

	terv szerint		
5.	Vasúti gyalogos felüljáró		
6.	451. sz. főút meghosszabbítása, útvonal rehabilitációja, a Battonya – Oros-háza – Szentes – Csongrád – Kiskunfélegyháza út fejlesztése	DAOP-3.1.1./A-II	Központi pályázók
7.	Belterületi utak fejlesztése	DAOP-3.1.1	
1.	Dél-keleti Kapu IV. „Laktanya” további beépítése		
	Tornaterem		
2.	Rendezvény épület (retro) magas tetős épület		
3.	Gyopár Club Kemping		
4.	Laktanya beépítés (tervcsomag szerint)		
	Gyopárosi tórendszer és környezeti komplex rehabilitációja		
1.	A lóparti közterületek rekonstrukciójához meglévő tervekre alapozott létesítmények kiépítése:		
	Sétányok, járdák, kerékpárutak, gyaloghidak, pihenőhelyek		
	Köz- és díszvilágítás		
	Szolgáltatási terület(ek) és személygépkocsi parkolók		
	Vízi látványelemek (szökőkutak)		
	Zöldterület felújítása, növénytelepítések, tájépítészeti elemek		
	Geotermikus hőhasznosítások előkészítése	KEOP-2011-4.7.0	
	Városi infrastruktúra fejlesztés		
1.	Városháza infrastrukturális fejlesztése, felújítás	KEOP-2011-4.9.0	
2.	Tűzoltóaktanya infrastrukturális fejlesztése	KEOP-2011-4.9.0	
3.	„A” típusú (8 x 16 m) tanuszoda létesítése		
4.	„B” típusú (6 x 12,5 m) tanuszoda létesítése		
5.	Fedett uszoda építés (tanmedencével)	DAOP-2.1./K-II	Lásd Gyopárosi fejlesztések 6. tétel
6.	Panelházak lakótelepek rehabilitációja		
7.	Megújuló energiák hasznosítása	KEOP-2011-4.2.0/A	
8.	Bölcsőde fejlesztése	DAOP-4.1.3	
9.	Szociális otthon infrastruktúra fejlesztése	DAOP-4.1.3	
10.	Közköztartási intézmények (óvodák) fejlesztése	DAOP-4.2.1	

